

ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM AFFECTING
RESULT OF EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT IN SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วิลาสินี ศรีชนกู

WILASINEE SRECHOMPOO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-218-038

ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM AFFECTING
RESULT OF EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT IN SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วิลาสินี ศรีชมภู
WILASINEE SRECHOMPOO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2561

KMITL-2018-ED-M-218-038

THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM AFFECTING
RESULT OF EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT IN SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

WILASINEE SRECHOMPOO

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2018

KMITL-2018-ED-M-218-038

COPYRIGHT 2018

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ชื่อนักศึกษา

นางสาววิลาสินี ศรีชมภู

รหัสประจำตัว

56603293

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

พ.ศ.

2561

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญจันทร์ สีสันต์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญภักดี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 300 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .939 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงชั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2. ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าค่า $R = .864$, $R^2 = .747$, $R^2 \text{ change} = .030$ แสดงว่าระบบประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก ร้อยละ 74.7

Thesis Title	The Internal Quality Assurance System Affecting Result of External Quality Assessment In Schools Under The Secondary Educational Service Area Office 1
Student	Miss Wilasinee Srechompoo
Student ID.	56603293
Degree	Master of Industrial Education
Program	Education Administration
Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Boonchan sisun
Thesis Co-Advisor	Associate Professor Dr. Kanchana Boonpuk

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the internal quality assurance system affecting result of external quality assessment in schools under the secondary educational service area office 1. The sample used in this research was the teachers in schools under the secondary educational service area office 1 of 300 persons. The sample was selected by stratified random sampling. The equipment utilized in this research is the questionnaire, rating scale reliability was .939. The data analyzed by frequency, percentage, average, standard variation, Pearson's product-moment correlation coefficient and Hierarchical Multiple Regression Analysis (stepwise).

The results found that:

1. The level of the internal quality assurance system in schools under the secondary educational service area office 1 there was a high level. The highest average is quality monitoring and audit quality assessment and quality development respectively.

2. The internal quality assurance system affecting result of external quality assessment in schools under the secondary educational service area office 1 found that the multiple correlation coefficient of the internal quality assurance system affecting result of external quality assessment in schools under the secondary educational service area office 1 showed $R = .864$, $R^2 = .747$, R^2 change = .030. It meant the internal quality assurance system include quality assessment, quality monitoring and audit and quality development they affect the results of external quality assessment were 74.7 percentage.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมต่อการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างมากและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง ขอขอบพระคุณครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวศรีชมภู ทั้งบิดา มารดา พี่ชาย และบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุนตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณประโยชน์ที่เกิดจากผลงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิลาสณี ศรีชมภู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน.....	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก.....	40
2.4 ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	48
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการงานวิจัย.....	55
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
4.3 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	62
4.4 ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	66
4.5 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพ.....	
ภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	67
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	73
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	82
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC).....	96
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability).....	99
ภาคผนวก จ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษา.....	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1	102
ประวัติผู้เขียน.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	สรุปการเปรียบเทียบประเภทการประเมินผลที่จำแนกโดยใช้ช่วงเวลาเป็นเกณฑ์..... 21
2.2	ความสอดคล้องระหว่างตัวบ่งชี้และมาตรฐานตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์..... และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553..... 44
2.3	น้ำหนักตัวบ่งชี้..... 45
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 61
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของระบบประกันคุณภาพภายใน..... ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม..... 62
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการประเมินคุณภาพ..... ภายใน (a)..... 63
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการติดตามตรวจสอบ..... คุณภาพการศึกษา (b)..... 64
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการพัฒนาคุณภาพ..... การศึกษา (c)..... 65
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ..... สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1..... 66
4.7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมิน... คุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1..... โดยรวมและรายด้าน..... 67
4.8	แสดงค่า VIF (Variance inflation factor) ของระบบประกันคุณภาพภายในแต่ละด้าน..... 68
4.9	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยแต่ละโมเดล..... 69
4.10	แสดงค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อ..... ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... มัธยมศึกษา เขต 1..... 69
ค.1	การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประกัน..... คุณภาพภายใน..... 97
จ.1	ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... มัธยมศึกษาเขต 1..... 103

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2.1 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	14
2.2 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา.....	32
2.3 กรอบแนวคิดการสร้างควมรับผิดชอบร่วมในการจัดการศึกษาเสนอโดยUSAID.....	35
2.4 การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิด ตามทัศนะของลูเนินเบอร์กและ ออร์นสไตน์.....	36
2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก.....	42
4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี 2579 ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีความเป็นธรรมในสังคม ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลเข้มแข็งและเติบโตอย่างมีคุณภาพ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม คนไทยในอนาคตจึงต้องมีศักยภาพและร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคมแห่งการเรียนรู้ที่คนไทยสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 8)

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์แห่งชาติยังได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 มียุทธศาสตร์ทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานที่แสดงความรับผิดชอบต่อผู้เรียน (Accountability) และตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ โดยผ่านเครื่องมือทางการเงินที่หลากหลายในการส่งเสริมและกำกับติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษาและการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ทั้งนี้มีเป้าหมายและตัวชี้วัดระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คือ ร้อยละของสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ร้อยละของสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้นและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนในการให้บริการการศึกษาของกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการสูงขึ้น (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 132 - 133) แผนการศึกษาแห่งชาติยังได้กำหนดแนวทางพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติการตรวจสอบติดตาม เพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 136) การสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในและ

การประเมินคุณภาพภายนอกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการรายงานต่อสาธารณชนจะเป็นกลไกในการสร้างการรับรู้ของผู้จัดการศึกษาและผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ผ่านระบบการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 180)

ทั้งนี้ เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลที่สุด ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

จากการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของสถานศึกษาในสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน รอบที่สอง (พ.ศ.2557-2558) ผลปรากฏว่า มีสถานศึกษา จำนวน 47 โรงเรียนที่ได้ผลการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับดีเยี่ยม (ได้คะแนนเต็ม 80 คะแนน ซึ่งในการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารอบแรกมีสถานศึกษาได้ระดับดีเยี่ยม จำนวน 32 โรงเรียน ครั้งนี้ซึ่งเป็นรอบที่สองได้เพิ่มมาอีก จำนวน 15 โรงเรียน) ได้ระดับดีมาก จำนวน 18 โรงเรียน และได้ระดับดี จำนวน 2 โรงเรียน โดยสามารถจำแนกคุณภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในตามคะแนนได้ ดังนี้ 1) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 80 คะแนน มี 47 โรงเรียน 2) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 79 คะแนน มี 7 โรงเรียน 3) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 78 คะแนน มี 6 โรงเรียน 4) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 77 คะแนน มี 1 โรงเรียน 5) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 76 คะแนน มี 4 โรงเรียน 6) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 74 คะแนน มี 1 โรงเรียน 7) จำนวนสถานศึกษาที่ได้คะแนน 72 คะแนน มี 1 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2558 : 11)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม พ.ศ.2554 – 2558 สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพสถานศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียนมีผลการประเมินที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 66 โรงเรียน (ร้อยละ98.51) และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ1.49) 2) สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาและมีผลการประเมินในระดับดีมาก (90 คะแนนขึ้นไป) จำนวน 14 โรงเรียน (ร้อยละ 20.90) นอกนั้นมีผลการประเมินในระดับดี 3) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมากในตัวบ่งชี้ที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 2 และตัวบ่งชี้ที่ 10 ตามลำดับ 4) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ในตัวบ่งชี้ที่ 5 กล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม จัดได้ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่เมื่อลงไปในระดับรายสถานศึกษาแล้วจะพบว่า ยังมีปัญหาด้านคุณภาพอยู่มาก โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กยังมีคุณภาพและมาตรฐานที่ต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ แนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คือการใช้กลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 .2558 : 12)

จากความสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ว่าระบบประกันคุณภาพภายในส่วนใดที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปวางแผนปฏิบัติการหรือแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิผลตรงตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 1
2. เพื่อศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ระบบประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่มีความเกี่ยวเนื่องกันที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

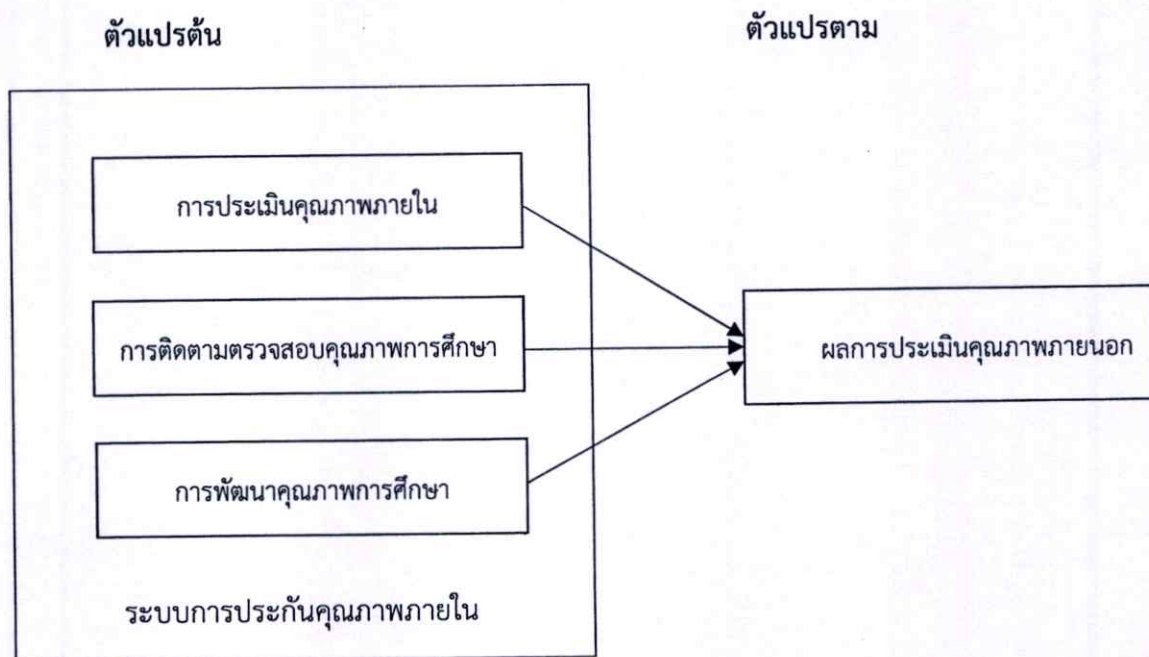
ในการศึกษาเรื่องระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในได้วิเคราะห์และสรุปจากกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11-12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11) ได้ระบบประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย

1. การประเมินคุณภาพภายใน สรุปจาก Wilcox (1992) สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 10) สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 12) โสภณ ชัยภักดี (2551 : 57) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 7)

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สรุปจากอัจฉรา พุ่มฉัตร (2540 : 22) กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปจาก (Hoyle, 2009) Ofsted (อ้างในรัตนา ดวงแก้ว 2556ก: 12) Healy (1994 : 68 - 69) สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 164-167) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 4) จากกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

จากนั้นทำการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2558 : 12) สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จาก 67 สถานศึกษา จำนวน 4,812 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 300 คน ได้มาโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G Power 3.1.9.2 กำหนดขนาดอิทธิพลขนาดกลางที่ 0.15 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และอำนาจการทำนายที่ 0.99 พบว่าขนาดได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คนเพื่อป้องกันการตอบกลับคืนอย่างไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาเรื่องระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ ระบบประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย
 - 1.1 การประเมินคุณภาพภายใน
 - 1.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

1.1 การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ทำการกำกับ ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และสรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผนการแก้ไขปรับปรุงส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา แล้วดำเนินการแก้ไขแล้วตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ และจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการแต่งตั้งบุคลากรตรวจติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา วางแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา กำหนดขั้นตอนการทำงานและสร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานและการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วางแผนและดำเนินงานตามแผน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลา พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของรอบสาม พ.ศ.2554-2558 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งสาระสำคัญเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน
 - 2.2.1 ระบบประกันคุณภาพ
 - 2.2.2 ความหมายของระบบประกันคุณภาพภายใน
 - 2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน
 - 2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 2.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก
- 2.4 ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพ

Perry L. Johnson (1993 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ มีความหมายรวมถึงการวางแผน การเตรียมกิจกรรมทั้งในกระบวนการและนอกกระบวนการของการดำเนินงาน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผลผลิตที่ได้อยู่ในระดับคุณภาพตามความต้องการของลูกค้า

Murgatroyd & Morgan (1993 : 45) ได้กล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพไว้ใน 3 ลักษณะ คือ 1. การประกันคุณภาพ คือการกำหนดคุณภาพโดยใช้กระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินผลเพื่อตัดสินคุณภาพด้วยมาตรฐานวิธีการที่เหมาะสม 2. การประกันคุณภาพเป็นการปฏิบัติตามพันธะสัญญา (contract conformance) เป็นการกำหนดตามมาตรฐานคุณภาพขณะทำสัญญา 3. การประกันคุณภาพเป็นความสามารถในการสนองตอบตามความต้องการของลูกค้า (customer driven)

Stebbing (1993 : 19-22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นของระบบคุณภาพทุกระบบ โดยให้มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรม และการให้คำแนะนำ อธิบายรายละเอียด ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต้องลงมือกระทำก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้

ซึ่งสอดคล้องกับ Juran and Gryna (1988 : 565) นิยามว่าการประกันคุณภาพ หมายถึง การกระทำต่างๆที่ได้มีการวางแผนไว้ และทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าหรือบริการจะบรรลุถึงความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดให้ที่น่าพอใจ

Cuttance (1994 : 5) ได้นิยามการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้ อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการ ได้รับความดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

Vroman and Luchsinger (1994 : 329) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การใช้ วิธีการต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานที่ได้รับไว้แล้วและเป็นการให้ความสนใจกับวิธีการ และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการตัดสินระดับคุณภาพของสินค้าระหว่างการผลิตหรือการบริการ นอกจากนี้ Vroman and Luchsinger ยังเสริมว่าการประกันคุณภาพมักใช้กันอย่างกว้างขวางใน องค์กรแบบเก่า และในองค์กรที่ถูกกำกับโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพใน องค์กรแบบใหม่ การประกันคุณภาพเป็นความรับผิดชอบของทีมงานที่ให้การสนับสนุนและของแต่ละ บุคคลที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้วยตนเอง

Harman (1996 : 6) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพไว้ว่า เป็นการรับรองว่าจะ ดำเนินการตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนด หรือรับรองว่าจะได้มาตรฐานตามที่ระบุทั้งนี้การประกัน คุณภาพจะเกี่ยวข้องกับกลไก (mechanisms) และกระบวนการ (processes) ต่าง ๆ ที่นำไปสู่การ รักษาและปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้อง (stakeholders) มั่นใจในวิธีควบคุม คุณภาพและมั่นใจในมาตรฐานของผลผลิต การประกันคุณภาพเป็นการติดตามตรวจสอบและประเมิน อย่างเป็นระบบในมุมมองต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ การบริการหรือการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพ

Joseph & Joseph (1997: 22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่าง ที่ช่วยให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามระดับที่กำหนด ซึ่งอาจรวมถึงเรื่อง การ ตรวจสอบคุณภาพ (inspection) ไว้ในการประกันคุณภาพด้วย ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การประกัน คุณภาพเป็นกิจกรรมการบริหารและกิจกรรมการควบคุมเพื่อให้ได้คุณภาพที่คงเส้นคงวา เน้นการ แก้ปัญหาระยะยาวโดยการประกันคุณภาพให้ความสำคัญกับการป้องกัน (prevention) และการ ตรวจสอบ (correction)

ทั้งนี้ Fatma Mizikaci (2006 : 12) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารจัดการคุณภาพและเป็นการวางแผนและการออกแบบระบบการปฏิบัติเพื่อรับประกันความ เชื่อมั่น ให้ลูกค้าว่า องค์กรได้ส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่ได้มาตรฐานสูงโดยองค์กรจะใช้ กระบวนการที่เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นการประกันผลลัพธ์จะได้ตามความต้องการและเป็นไปตามความ คาดหวังของลูกค้า

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ คือ การวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตรงกับ มาตรฐานที่ถูกกำหนดไว้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าว่าสินค้าและบริการมีคุณภาพตามมาตรฐาน และพร้อมปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2.1.2 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

การจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นการรับรองถึง คุณภาพของการศึกษา จึงจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคุณภาพการศึกษาเป็นเบื้องต้น ซึ่งมีผู้ให้ ความหมายไว้ดังนี้

อมรวิชัย นาคทรพรพ (2540 : 34-36) ให้ความหมายคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบ่งชี้ คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการบริหารและด้านวิชาการโดยผ่าน

กระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตตามกรรมวิธีการวัดด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

Parsons (1994 : 9) ได้เสนอว่าคุณภาพการศึกษามี 3 ด้าน คือ 1) คุณภาพด้านผู้รับบริการ หมายถึง สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการจากการศึกษา 2) คุณภาพด้านนักรการศึกษา หมายถึง บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสิ่งที่นักรศึกษากำหนดโดยมีการใช้เทคนิคและกระบวนการที่ทำให้เชื่อว่าผลที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ 3) คุณภาพด้านการจัดการ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลผลิต และเป็นไปตามแนวทางที่ผู้มีอำนาจระดับสูงกำหนด

Whatmough (1994 : 94-95) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา สามารถพิจารณาจากทัศนคติของบุคคล 2 ฝ่าย คือ 1) คุณภาพตามทัศนะของผู้รับบริการ เป็นการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ 2) คุณภาพตามทัศนะของนักรศึกษา เป็นการให้ความสำคัญแก่หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

Winch (1996 : 17) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาระยะยาวบางครั้งอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันของผู้ปกครอง แต่โรงเรียนก็จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้รับบริการในระยะยาว ซึ่งเป็นไปได้ที่อาจไม่ใช่สิ่งที่ผู้ปกครองพึงพอใจในปัจจุบัน

Sallis (1993 : 29-30) กล่าวถึง คุณภาพการศึกษาว่า การศึกษาเป็นการให้บริการ มิใช่การผลิต ดังนั้น คุณภาพที่เกิดขึ้นจึงเป็นคุณภาพการให้บริการ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ นอกจากนั้นคุณภาพที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดขณะให้บริการ การใช้วิธีการตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพ จึงไม่ทันการจำเป็นต้องควบคุมคุณภาพด้วยการมีการประเมินผลตลอดเวลา โดยมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

อีกทั้ง Cheng & Tam (1997 : 22-31) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่าเป็นคุณลักษณะของกลุ่มองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตของระบบการศึกษาโดยดำเนินการให้บรรลุตามความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์การ

กล่าวโดยสรุป คุณภาพการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ผู้รับบริการได้จากการจัดการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ และผู้ให้บริการสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา แม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกับการประกันคุณภาพโดยทั่วไป แต่ด้วยความแตกต่างในระบบและเป้าหมาย จึงมีผู้ให้นิยามความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นกระบวนการหรือกลไกใดๆ ที่จะรักษาคุณภาพของการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 1-2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการระบุนความชัดเจนในวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2543ก : ก) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

Murgatroyd & Morgan (1993: 45) ระบุว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและกระบวนการตรวจสอบ หรือการประเมินว่า คุณภาพการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพศึกษามากน้อยเพียงไร

Frazier (1997 : 116-117) ได้กล่าวเน้นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ไม่ใช่การตรวจสอบหลังจากสิ้นสุดกระบวนการแต่เป็นการให้ความสำคัญกับการป้องกันข้อผิดพลาดโดยใช้การวิเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นระบบและมีการออกแบบกระบวนการเพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินและควบคุมปัญหาเพื่อการตัดสินใจ และสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้

Cryer (อ้างใน ถัน ทองดี. 2548) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ แผนงาน และปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การให้การศึกษาจะสนองต่อคุณภาพที่กำหนดเมื่อประมวลมุมมองทั้งหลายจากต่างสถานการณ์ กำหนดกิจกรรมและกระบวนการให้เป็นไปเพื่อบรรลุการสร้างปัญญา ความเชี่ยวชาญและการมีจรรยาบรรณ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : 33) กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนว่า ได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียน มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา

สงบ ลักษณะ (2540 : 29) ให้ความเห็นว่า การประกันคุณภาพทางการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่รับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียน เรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

สมาน ขาดิยานนท์ (2540 : 1) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษาระดับที่โรงเรียนว่า เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วจะเป็นคนดี มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีร่างกายจิตใจที่สมบูรณ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับความคาดหวังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

จรัส นองมาก (2544 : 2) กล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพว่า เป็นกระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้มีความมั่นใจว่าถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้วการศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ

อำรุง จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2542 : 10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน โดยนักเรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2542) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบ และแผนที่ได้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 9) กล่าวถึงความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถทำได้ไม่ยาก และเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องทำความเข้าใจร่วมกัน มิฉะนั้นจะเป็นการประเมินเอกสาร

ทั้งนี้ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544 : 35) กล่าวถึงความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการวางแผน และการกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อว่า จะพัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ ไทหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคมและชุมชน โดยยึดหลักสำคัญ 3 ประการคือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) การมีส่วนร่วม (Participation) และ 3) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษากำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษาตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน

2.2.1 ระบบประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพที่ผ่านมามีใช้ในการพัฒนาภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม โดยองค์การมีการประเมิน ติดตามตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินการ ประเทศแรกที่พัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ คือประเทศอังกฤษซึ่งรู้จักกัน คือ British Standards : BS 5750 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงการจัดการการวางระบบบริหารภายในขององค์การให้เป็นระบบเดียวกัน ต่อมามีการพัฒนาเป็นระบบคุณภาพในด้านต่าง ๆ และมีการขยายแนวคิดไปยังหลายประเทศ อุทุมพร จามรมาน (2543) และวรภัทร์ ภูเจริญ (2542) ได้กล่าวถึงระบบประกันคุณภาพต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในวงการศึกษา มีดังนี้

1. ระบบ International Standard Organization (ISO)

เป็นองค์การในลักษณะเครือข่ายประสานในการควบคุม โดยมาตรฐานระบบคุณภาพเน้นหลักการ เป้าหมายและจุดประสงค์สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตหรืองานบริการที่รวมการประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตหรือการบริการเป็นไปตามความต้องการของลูกค้า หัวใจของระบบ คือ ความพึงพอใจของลูกค้า (consumer satisfaction) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) ความก้าวหน้าในการแข่งขัน (competitive advance) ซึ่งระบบการบริหารคุณภาพหลัก ประกอบด้วยระบบบริหารคุณภาพในมิติต่าง ๆ คือ

- ISO 9000 เป็นระบบการบริหารงานเพื่อให้เกิดคุณภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการ
- ISO14000 เป็นระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management System)
- ISO18000 เป็นระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ISO 26000 เป็นมาตรฐานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

2. ระบบ Total Quality Management (TQM)

เป็นระบบที่ปรับปรุงการวางแผนการจัดการองค์การและการทำความเข้าใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคลในแต่ละระดับ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพให้มีความยืดหยุ่น เพื่อที่จะสามารถแข่งขันได้ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ได้กับทุกองค์การ ประสิทธิภาพของการจัดการองค์การขึ้นอยู่กับปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของทุกคนในการนำองค์การไปสู่เป้าหมายโดยมีหลักการสำคัญ คือกิจกรรมการมีส่วนร่วม

ร่วมของทุกคนในองค์การในการปรับปรุงด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อการบริการที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ

3. ระบบ The Malcom Baldrige National Quality Award (MBNQA)

เป็นแนวทางการตรวจสอบคุณภาพองค์การ ซึ่งจะตรวจสอบองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ (leadership) 2) การวางแผนกลยุทธ์ (strategic planning) 3) การให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (student, stakeholders and market focus) 4) สารสนเทศและการวิเคราะห์ (information and analysis) 5) การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย (faculty and staff focus) 6) การบริหารกระบวนการ (process management) และ 7) ผลการดำเนินงาน (organizational performance result) ซึ่งระบบนี้มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ 1) ความพึงพอใจของลูกค้า (customer satisfaction) 2) ความพึงพอใจของลูกค้าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง (customer satisfaction relative to competitors) 3) การคงอยู่ของลูกค้า (customer retention) 4) ส่วนแบ่งการตลาด (market share gain) 5) การวัดความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ (measures of progress) 6) คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ (product & service quality) 7) พัฒนาการเพิ่มผลิตภาพ (productivity improvement) 8) การลดหรือขจัดความสูญเปล่า/สูญเสีย (Waste reduction/elimination) 9) ผลการปฏิบัติงานของผู้ส่งของ (supplier performance) และ 10) ผลลัพธ์ทางการเงิน (financial results)

4. ระบบ Context-Input-Process-Product (CIPP)

เป็นการประเมินตามด้านต่างๆ โดยพิจารณาความเป็นระบบที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านการดำเนินการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

5. ระบบ Input-Process-Output (IPO)

เป็นระบบพื้นฐานที่ใช้กับทุกวงการรวมทั้งวงการการศึกษาซึ่งพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยพิจารณาถึงปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และปัจจัยผลผลิต (Output) ในการดำเนินการ

6. ระบบ Context-Input-Process-Output-Impact (CIPOI)

เป็นการประเมินตามด้านต่างๆ ตามระบบและขยายการพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการดำเนินการโดยครอบคลุม 5 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านการดำเนินการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านผลกระทบ (Impact)

7. ระบบ Key Performance Indicators (KPI)

เป็นระบบที่พิจารณาถึงตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการปฏิบัติโดยกำหนดเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ขึ้นมาซึ่งอาจจะใช้เกณฑ์จากระบบประกันคุณภาพหรือจะกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นมาเองหรืออาจใช้แนวคิดผสมผสานกันก็ได้ ซึ่งระบบนี้เป็นที่นิยมสำหรับผู้บริหารที่จะใช้ในการพิจารณาว่า การบริหารของตนดีไม่น้อยเพียงใดโดยมีขั้นตอน คือ 1) สำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพ 3) กำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ 4) นำไปปฏิบัติ 5) ตรวจสอบประเมินผล 6) ประชุมทบทวนการปฏิบัติงาน และ 7) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ทั้งนี้ ระบบประกันคุณภาพทางด้านศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2546 : 7) กล่าวไว้ว่า ระบบประกันคุณภาพทางการศึกษามีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและจัดทำข้อมูลการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานโดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาดันสังกัด และสถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา มีการกำกับกับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ทบทวนการดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเอง ดำเนินการเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และรายงานผลต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่และหน่วยงานต้นสังกัดใน ส่วนกลางที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้การตรวจสอบและประเมินคุณภาพนี้จะกระทำอย่างเป็นระบบ โดยมีกฎเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน มีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบ และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าจากระบบประกันคุณภาพในข้างต้น จะเห็นว่า ระบบประกันคุณภาพ เป็นระบบการดำเนินการที่เน้นการมีคุณภาพของผลิตภัณฑ์และความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ โดยการควบคุมคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 ความหมายของระบบประกันคุณภาพภายใน

ในด้านการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในจากกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กล่าวถึง ระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย

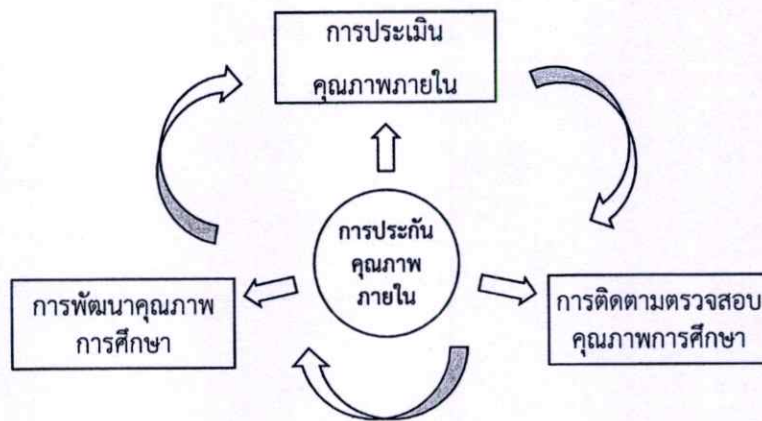
1. การประเมินคุณภาพภายใน
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 11-12) กล่าวถึง ระบบประกันคุณภาพภายใน มีกระบวนการดำเนินการที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ชั้น คือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพ เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาการจักระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 12)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11) กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ประการ คือ

1.1 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1.1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาการปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.3 การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

สรุปได้ว่า ระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน

2.2.3.1 ความหมายของการประเมิน

ประชุม รอดประเสริฐ (2529 : 72) กล่าวว่า การประเมินหรือการประเมินผล มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Evaluation" หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Cronbach (1963 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 16) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวม และใช้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ จุดมุ่งหมายหลักของการประเมินโครงการอยู่ที่ความต้องการทราบผลของโครงการ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และส่วนใดของโครงการที่ควรปรับปรุงแก้ไข

Alkin (1969 : 2) ได้กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการทำให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยการคัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสม รวบรวมและวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

Worthen and Sander (1987 : 19) ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งๆ หนึ่ง ประกอบด้วยการจัดหาสารสนเทศเพื่อตัดสินคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต กระบวนการหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการพิจารณาศักยภาพของทางเลือกต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

Stufflebeam and Others (1971 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552: 16) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

Good (1973 : 220) ได้ให้ความหมายการประเมิน หมายถึง การค้นหาหรือตัดสินคุณค่าหรือจำนวนของบางสิ่งบางอย่างโดยใช้มาตรฐานของการประเมินรวมทั้งการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในและ/หรือเกณฑ์ภายนอก

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 7) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสิน (Judge) หรือกำหนด (Determine) คุณค่า (Worth) ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (the process of determining the worth of...) โดยอาศัยเกณฑ์ (Criteria)

สุวิมล ว่องวาณิช (2544 : 7) ได้ให้ความหมายของการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกวัดโดยการเทียบกับเกณฑ์ จุดเน้นของการประเมินจะอยู่ที่ความยุติธรรมและความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินที่โปร่งใส และเปิดเผย นอกจากนี้การประเมินผลที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีความตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งได้มาจากกระบวนการวัดผลที่มีคุณภาพซึ่งสามารถให้ผลการวัดที่ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 153-154) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของโครงการและความสำเร็จของโครงการอันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ เป็นเครื่องแสดงว่าโครงการได้ดำเนินไปแล้ว ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนในอนาคตควรจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งเป็นการพิจารณาคุณค่าโดยใช้ผลงานในอดีต และพิจารณาถึงศักยภาพและทางเลือกในการดำเนินงานในอนาคตต่อไปด้วย

อุทุมพร จามรมาน (2532) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอก

นิตา ชูโต นงราม เศรษฐพานิช และนิตยา ภัสสรศิริ (2531 : 144-145) ได้สรุปความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำนโยบาย แผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่แรกหรือไม่เพียงใด

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 28) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใดได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2545) ให้ความเห็นว่า การประเมินผล (Evaluation) นั้น ทางการศึกษาให้ความหมายว่า เป็นขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และตัดสินคุณค่า (Value Judgment) จากสิ่งที่วัดได้ จากการวัดผลการประเมินผลต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผนในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่า กิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมประการใด

จากความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง การตัดสินการดำเนินงานโดยอาศัยเกณฑ์ รวมถึงการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศของการดำเนินงาน เพื่อนำมาตัดสินว่าข้อมูลนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เพียงใด

2.2.3.2 การประเมินคุณภาพภายใน

Wilcox (1992) กล่าวถึง การประเมินผลภายใน คือ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self-evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

สุวิมล ว่องวานิช (2543 : 10) ได้กล่าวถึง การประเมินภายในว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเองและควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินภายในจะคำนึงถึงหัวข้อหลักดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง
2. เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง
3. เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน
4. เพื่อรายงานผลการประเมินให้สาธารณชนทราบและได้ข้อมูลที่ช่วยในการวางแผนพัฒนาหน่วยงานต่อไป

สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 12) กล่าวถึง การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า การประเมินภายใน (Internal Evaluation) หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการประเมินภายในของหน่วยงาน คือ หน่วยงานประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานของตนเองและพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบหรือประเมินจากภายนอก

โสภณ ชัยภักดิ์ (2551 : 57) ได้กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยประกอบด้วย การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้น โดยผู้ประเมินภายในของสถานศึกษาเองหรือหน่วยงานต้นสังกัดในระดับต่างๆ

กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 7) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment) เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุปการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเองและควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.2.3.3 หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(1) จุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษา ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

(2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1. ต้องทำให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและไม่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีการทำตามแผนมีการตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

(3) การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พัฒนา ปรับปรุง ร่วมกันคิด

ร่วมกันทำ และร่วมกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สังคม และประเทศชาติ

2.2.3.4 ประเภทการประเมิน

จากการประเมินผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของการประเมินมี รายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินผลโครงการของ United Nations (บรรเทิง มาแสง. 2530 : 15-17) United Nations แบ่งประเภทของการประเมินผลตามช่วงเวลาเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante Evaluation)

คือ การประเมินความเหมาะสมของโครงการ อาจจะเป็นการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของ Project Appraisal ความเป็นไปได้ของแผนดำเนินงาน (Operation Plan) การตรวจสอบสถานะภาพของโครงการในลักษณะต่างๆ อาทิความเป็นไปได้ของผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ความเป็นไปได้ของระบบบริหาร (Management System) ความพร้อมเพียงของปัจจัยต่างๆ นอกจากนี้การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการอาจนำข้อมูลต่างๆ ของโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและได้เคยดำเนินการมาแล้ว มาศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ เพื่อให้โครงการมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะดำเนินการในขั้น Implementation ได้ การประเมินผลในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการและการอนุมัติในที่นี้คือ อนุมัติให้ทำหรือไม่ให้ทำโครงการ และถ้าโครงการไม่ได้รับการอนุมัติแล้วขั้นตอนต่อไปของโครงการก็จะทำไม่ได้

1.2 การติดตามโครงการ (Project Monitoring)

เป็นกิจกรรมที่ทำในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านปัจจัยหรือทรัพยากรของโครงการ เช่น การจัดส่งปัจจัย การใช้ปัจจัยของแต่ละกิจกรรมในโครงการ ผลได้เบื้องต้น ความคืบหน้า ปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ ของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการติดตามจะมีประโยชน์ในแง่ของการควบคุมและกำกับโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3 การประเมินผลในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ (On going Evaluation)

ระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ จะมีการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อให้ข้อมูลแก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโครงการระดับต่างๆ ส่วนใหญ่ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลนั้น ได้มาจากรายงานการติดตามโครงการ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น สำหรับสิ่งที่จะต้องประเมินก็คือกระบวนการดำเนินงาน (Implementation Process) โดยเน้นในสิ่งเหล่านี้ คือ

- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
- วิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงานในแง่ของระยะเวลา ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยการผลิต และวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์กร
- วิเคราะห์ผลได้เบื้องต้นในแง่ของปริมาณตามเป้าหมาย และคุณภาพตาม

มาตรฐาน

- วิเคราะห์ถึงศักยภาพที่โครงการจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เร่งด่วน และวิเคราะห์ถึงศักยภาพของโครงการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ระดับกลาง (Intermediate Objective) และวัตถุประสงค์ระยะยาว (Long Term Development Objective)

- ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 การประเมินผลหลังจากการที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Ex Post Evaluation)

เป็นการวิเคราะห์ผลระยะสั้นและระยะยาวของโครงการ การวิเคราะห์มี ลักษณะที่ลึกลับ และให้รายละเอียดมากกว่า Ongoing Evaluation การวิเคราะห์จะเริ่มจากผลได้ เบื้องต้น (Outputs) ผลได้เบื้องต้นนี้ก่อให้เกิดผลได้ระดับกลาง (Effect) หรือผลกระทบระยะสั้น มากน้อยเพียงใด และจากผลได้ระดับกลางนี้จะก่อให้เกิดผลได้ระดับสุดท้ายตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือไม่ว่าอย่างไรเพราะเหตุใด ในการประเมินผลในขั้นตอนนี้สิ่งที่ยากที่สุด ได้แก่ การเลือกแผนแบบการ ประเมินผล (Evaluation design) ซึ่งทางที่ดีควรจะกำหนดไว้ในระบบการติดตามและประเมินผล เพื่อที่จะได้วางระบบการจัดเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง วัตถุประสงค์ของการประเมินผลหลังโครงการนั้น เพื่อให้บทเรียนกว้างๆ ในอนาคตในแง่ของการกำหนดนโยบาย การวางแผนโครงการ วิธีการ ดำเนินงาน และบทบาทของปัจจัยต่างๆ ที่โครงการไม่สามารถควบคุมได้แต่มีผลกระทบต่อผลได้ใน ระยะยาวของโครงการ สำหรับจุดเน้นของการประเมินผลหลังโครงการนั้นมีดังนี้

- วิเคราะห์ผลได้ของโครงการว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาใน ระดับชาติหรือไม่

- วิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ได้กำหนดไว้ถูกต้องแล้วหรือไม่อย่าง ไร

- วิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ซึ่งโครงการไม่สามารถควบคุมได้แต่มีผลต่อ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ

- วิเคราะห์การบริหารองค์กร และกระบวนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตาม และควบคุมโครงการ

- วิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานและชี้ข้อดีและข้อบกพร่องของโครงการ การ ประเมินผลกระทบของโครงการนี้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ใช้เวลาและความชำนาญ ในการประเมินผล

2. การประเมินผลของ Michael Scriven (ประชุม รอดประเสริฐ. 2529 : 89-90)

Michael Scriven ได้จำแนกการประเมินผลโครงการโดยใช้ช่วงเวลาเป็นเกณฑ์ได้

2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินผลระหว่างโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการ ประเมินผลในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข้อมูลที่จำเป็นให้กับผู้ บริหารได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลระหว่าง โครงการมีคุณค่าต่อกระบวนการวางแผนเป็น อย่างมากการประเมินผลระหว่างโครงการนั้นเป็นการ ประเมินผลภายในของโครงการ ซึ่งจะต้อง ทำการประเมินส่วนต่างๆ ของเนื้อในโครงการ อย่าง ละเอียดจึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Intrinsic Evaluation

2.2 การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Summative Evaluation) เป็นการ ประเมินผลหลังจากการดำเนินงานโครงการได้สำเร็จลงแล้ว และผู้ประเมินผลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจว่า โครงการนั้นมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด สมควรที่จะดำเนินงานต่อไปหรือไม่

หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Pay-off Evaluation ซึ่งหมายถึงการประเมินผลโครงการหลังจากที่ได้ดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว และใช้ข้อดีหรือข้อเสียที่เกิดขึ้นปรับปรุงแก้ไขโครงการและการทำงานโครงการ

3. การประเมินผลโครงการของแอลคิน (ประชุม รอดประเสริฐ. 2529 : 89-90)

Marvin C. Alkin จำแนกการประเมินผลโครงการได้เป็น 5 ประเภทและแต่ละประเภทของการประเมินผลโครงการมีลักษณะคล้ายกับกระบวนการพัฒนาโครงการ กล่าวคือ

3.1 การประมาณการระบบ (Systems assessment) หมายถึง การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการประเมินความต้องการในการจัดทำโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อการดำเนินงานโครงการ วิเคราะห์ผลตอบแทนที่จะได้รับการจัดทำโครงการ รวมทั้งการคาดคะเนผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ การประเมินโครงการประเภทนี้เรียกว่า “การประเมินก่อนตกลงใจดำเนินงานโครงการ (Pre-evaluation หรือ Ex-ant'e Evaluation)

3.2 การวางแผนโครงการ (Program Planning) หมายถึง การจัดทำโครงการหรือรูปแบบของโครงการให้เหมาะสม และสอดคล้องกับส่วนประกอบ รายละเอียดและข้อมูลต่างๆ ที่โครงการมีอยู่ การประเมินโครงการประเภทนี้เป็นการจัดทำโครงการให้พร้อมก่อนการดำเนินงานโครงการ หรือการนำโครงการไปปฏิบัติ

3.3 การนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation) หมายถึง การประเมินผลกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ การประเมินประเภทนี้มีชื่อเรียกต่างกันเช่น การประเมินขณะปฏิบัติงาน (Operational หรือ On-going evaluation) หรือเรียกว่า การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) หรืออาจใช้คำว่า การถ่ายถอด (Transactions) การดำเนินงาน เป็นต้น

3.4 การปรับปรุงโครงการ (Program improvement) หมายถึง การตรวจสอบหาข้อบกพร่องของโครงการแล้วปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง การประเมินโครงการประเภทนี้เป็นการประเมินเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว (End-of project evaluation) อย่างทันทีทันใด โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่เกิดขึ้นนั้นเพื่อให้โครงการมีผลงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3.5 การตัดสินใจยอมรับโครงการ (Program Certification) หมายถึง การประเมินผลกระทบต่างๆ หลังจากที่ได้โครงการได้เสร็จสิ้นแล้วว่าโครงการที่ดำเนินการไปนั้นก่อให้เกิดผลต่อองค์การหรือสังคมอย่างไรบ้าง สมควรที่โครงการนี้จะดำเนินการต่อไป หรือจะต้องสิ้นสุดลงโดยไม่ต้องทำอีกต่อไป การประเมินโครงการประเภทนี้อาจเรียกว่า “การประเมินหลังโครงการสิ้นสุด (Expost'e evaluation หรือ Post project evaluation) จากประเภทของการประเมินข้างต้น ตารางที่ 2.1 แสดงการสรุปเปรียบเทียบประเภทการประเมินจำแนกโดยใช้ช่วงเวลาเป็นเกณฑ์

ตารางที่ 2.1 สรุปการเปรียบเทียบประเภทการประเมินผลที่จำแนกโดยใช้ช่วงเวลาเป็นเกณฑ์

ประเภทการประเมินผล	ความเป็นมาของโครงการก่อนโครงการ Project Formulation Project Planning	ปัจจัย Inputs	กิจกรรม Activities	ผลได้ Outputs	วัตถุประสงค์ Purpose	เป้าประสงค์ Goal
United Nations	(1) การประเมินก่อนโครงการ Exant'e Evaluation	(2) การติดตามโครงการ Monitoring		(3) การประเมินผลระหว่างโครงการ Ongoing Evaluation	(4) การประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ Expost'e Evaluation	
Michael Scriven	←(1) การประเมินผลระหว่างโครงการ Formative Evaluation, Intrinsic Evaluation				→(2) การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ Summative Evaluation หรือ Pay-off Evaluation →	
Marvin C.Alkin	(1) การประมาณการระบบ System assessment การประเมินผลก่อนโครงการ Pre-evaluation Exant'e Evaluation (2) การวางแผนโครงการ Program Planning	(3) การนำโครงการไปปฏิบัติ Program Implementation การประเมินผลขณะปฏิบัติงาน On going Evaluation การประเมินผลกระบวนการ Process Evaluation		(4) การปรับปรุงโครงการ Program Improvement การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการทันที End of Project Evaluation	(5) การตัดสินใจยอมรับโครงการ Program Certification การประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุด Ex-post'e Evaluation Post Project Evaluation	

ที่มา ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2553 : 12)

กล่าวโดยสรุปการประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลการดำเนินงานสอดคล้องกับประเภทการประเมินหลังการดำเนินโครงการ/การดำเนินงาน การประเมินหลังการดำเนินโครงการเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว การประเมินหลังการดำเนินโครงการจะช่วยให้ทราบผลที่เกิดขึ้น ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการหรือไม่ มีผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาหรือไม่ การประเมินหลังการดำเนินโครงการจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักประเมินหรือผู้บริหารได้คำตอบตามที่ต้องการ และนำไปสู่การตัดสินใจในการบริหารโครงการในอนาคตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2.3.5 การประเมินหลังการดำเนินโครงการ

(1) ความหมายของการประเมินหลังการดำเนินโครงการ การประเมินหลังการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินผลสรุปรวมเมื่อสิ้นสุดโครงการโดยมุ่งประเมินผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งรัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 89) ให้ความหมายว่า เป็นการประเมินภายหลังจากที่ได้นำโครงการไปดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายครบตามระยะเวลาที่กำหนดและออกแบบไว้

ส่วน เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542 : 102) ให้ความหมายว่า เป็นการประเมินเพื่อวิเคราะห์ผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ซึ่งจะให้สารสนเทศที่จำเป็นทั้งหมดแก่ผู้

ตัดสินใจและผู้วางแผนเพื่อการวางแผนโครงการใหม่และเพื่อเป็นแนวทางการประเมินผลในอนาคตต่อไป

สมคิด พรหมจ้อย (2555 : 6) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามโครงการเป็นกระบวนการที่มีการรวบรวมข้อมูลที่จะก่อให้เกิดสารสนเทศ มุ่งเน้นหาข้อมูลเพื่อตรวจสอบผลผลิตหรือตรวจสอบความสำเร็จ การบรรลุวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายของโครงการที่คาดหวังไว้สำหรับ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552 : 65) ให้ความหมายในชื่อของ “การประเมินผลสรุปรวม” ว่า เป็นการสรุปในเชิงสาเหตุถึงคุณค่าของผลของโครงการหลังจากที่โครงการได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงมีบทบาทในการให้ข้อสรุป (conclusion-oriented) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการ การเขียนรายงานการประเมินจึงควรเน้นการลงข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการและผลลัพธ์ที่ได้

กล่าวโดยสรุป การประเมินหลังการดำเนินโครงการ หมายถึง การประเมินเมื่อการดำเนินโครงการได้สิ้นสุดลงแล้ว เพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ซึ่งจะบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบผลกระทบหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องต่อมามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ผลการประเมินจะช่วยให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการว่า บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะดำเนินโครงการต่อไป

(2) ลักษณะสำคัญของการประเมินหลังการดำเนินโครงการ

การประเมินหลังการดำเนินโครงการมีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้

2.1 เป็นการประเมินเมื่อการดำเนินโครงการสิ้นสุดลง และหลังจากโครงการสิ้นสุดแล้วไประยะหนึ่งที่เรียกว่า กระบวนการติดตามผล (follow-up study) ลักษณะการสิ้นสุดของโครงการอาจเป็นการสิ้นสุดเป็นระยะ ๆ และมีการดำเนินงานในลักษณะต่อเนื่องหลายปี โอกาสที่จะตัดสินใจยุติหรือยกเลิกโครงการนั้นมีน้อยมาก

2.2 เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการซึ่งจะสะท้อนถึงคุณค่า คุณภาพและความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาจากประสิทธิผล (effectiveness) ประสิทธิภาพ (efficiency) ของการดำเนินโครงการ และความพึงพอใจ (satisfaction) ของกลุ่มเป้าหมายและผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นตัวสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ในที่นี้ประสิทธิผล หมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรและกระบวนการปฏิบัติงานในการสร้างผลผลิตอย่างประหยัดหรือใช้อย่างคุ้มค่าก่อให้เกิดผลสูงสุด (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 147)

2.3 เป็นการประเมินที่มุ่งหาสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการในอนาคต รวมทั้งใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อการยกเลิกหรือขยายผลของโครงการสำหรับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(3) ขั้นตอนการประเมินหลังการดำเนินโครงการ

การประเมินหลังการดำเนินโครงการ มีขั้นตอนการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันกับการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ แต่มีความแตกต่างกันในสาระบางประการ ขั้นตอนการประเมินหลังการดำเนินโครงการโดยสรุป มีดังนี้

3.1 การศึกษาวิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน เป็นขั้นตอนที่นักประเมินต้องศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจลักษณะของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการที่จะสะท้อนถึงผลผลิตหรือสภาพผลสำเร็จของโครงการ รวมทั้งผลกระทบหรือผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักประเมินสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการได้อย่างครอบคลุมและชัดเจน

3.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการประเมินของโครงการว่า ในกรณีการประเมินหลังการดำเนินโครงการ ต้องการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือผลสำเร็จของโครงการในเรื่องใดบ้าง การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินจะเป็นการสะท้อนถึงประเด็นการประเมิน ตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวบ่งชี้การประเมินที่บ่งบอกความสำเร็จของการดำเนินโครงการซึ่งจะต้องเขียนให้ชัดเจน เฉพาะเจาะจงและสามารถเห็นแนวทางการวัดและประเมินได้

3.3 การศึกษาแนวคิดและรูปแบบการประเมิน การศึกษาแนวคิดและรูปแบบการประเมินจะช่วยให้นักประเมินสามารถออกแบบและวางแผนการประเมินได้ครอบคลุมชัดเจนมากขึ้น นักประเมินจะต้องเลือกและประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของโครงการที่มุ่งประเมิน โดยอาจประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ที่เป็นรูปแบบการประเมินอิงวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ หรืออาจใช้รูปแบบการประเมินของสคริฟเวนในส่วนที่มุ่งประเมินผลสรุปรวมของโครงการ เมื่อการดำเนินโครงการสิ้นสุดลง ซึ่งจะมีบทบาทของการตัดสินคุณค่าของผลที่ได้รับเพื่อเสนอสารสนเทศเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการและเพื่อนำไปเป็นแนวทางสู่การตัดสินใจดี ปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาโครงการให้มีความเหมาะสมต่อไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552 : 63)

3.4 การออกแบบและวางแผนการประเมิน เป็นการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดแหล่งข้อมูล เครื่องมือหรือวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จากการออกแบบการประเมินจะได้กรอบแนวทางการประเมินที่แสดงรายละเอียดของส่วนประกอบของการประเมิน และเพื่อให้การประเมินหลังการดำเนินโครงการมีความเป็นระบบชัดเจนมากขึ้น โดยทั่วไปนักประเมินจึงต้องวางแผนการประเมินโดยจัดทำเป็นโครงการประเมิน

3.5 การดำเนินการประเมิน เมื่อนักประเมินได้ออกแบบและวางแผนการประเมิน จะทำให้นักประเมินมีกรอบแนวคิดและเห็นแนวทางในการประเมินอย่างชัดเจน ขั้นตอนต่อไปจึงดำเนินการประเมินโดยพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการประเมินหรือวัตถุประสงค์ของการประเมิน

3.6 การสรุปและนำเสนอผลการประเมิน จากผลการประเมินที่ได้ นักประเมินต้องสรุปผลการประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน เพื่อตัดสินคุณค่าหรือผลสำเร็จของโครงการ แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการต่อไป

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลการดำเนินการ สามารถดำเนินการเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ 1. ศึกษาวิเคราะห์วัตถุประสงค์และกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 2. ออกแบบและวางแผนการประเมิน 3. การดำเนินการประเมิน 4. สรุปและนำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการนำมาปรับปรุงใน ข้อ 1 ต่อไป

2.2.3.6 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 8-9) ระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสถานศึกษา
2. เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
4. เพื่อนำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปจัดทำรายงานประจำปี

2.2.3.7 กระบวนการการประเมินคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 13 - 16) กล่าวถึงกระบวนการการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

(1) ขั้นการเตรียมการ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญ เช่น การประเมินคุณภาพคืออะไร มีความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างไร ขั้นตอนการประเมินคุณภาพเป็นอย่างไร โดยเน้นย้ำกับบุคลากรในการให้ความร่วมมือ การตอบคำถามหรือการสัมภาษณ์ยึดหลักการตอบตามสิ่งที่ปฏิบัติจริงและผลที่เกิดขึ้นจริง ให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่าการประเมินคุณภาพ คือภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีม และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ โดยเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบมาตรฐานการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินตามมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำร่วมกันเป็นทีม ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะทำงานควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

(2) ขั้นการดำเนินงาน

ขั้นการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งวงจรของเดมมิ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจน โดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมไปถึงการวางแผนผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้

สำหรับการจัดทำแผนของสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติงานประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนงบประมาณ แผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น กำหนดวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ตามมาตรฐานของสถานศึกษา เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วางแผนการเก็บข้อมูล วางแผนการวิเคราะห์/สรุปและรายงานผล

2.2 การดำเนินการตามแผน (D) ศึกษามาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ ผู้บริหารควรให้การส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (C) โดยวางกรอบการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาสร้างเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและสรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

2.4 การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง (A) สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษามาวิเคราะห์ วางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินของสถานศึกษาตามแนวทางที่สถานศึกษาเลือกใช้ แล้วดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปดำเนินตามขั้นตอนที่ 1) ใหม่ เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานในระยะต่อไป สำหรับงานที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

(3) ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 45 - 46) ได้กล่าวถึงการสรุปและรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้ การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการเสนอผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำผลไปใช้ในการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องนำข้อมูลมาสรุปรวม และจัดทำเป็นสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการรายงาน ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและให้การสนับสนุนรวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จากแนวคิดข้างต้นของการประเมินคุณภาพภายใน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ทำการกำกับ ตรวจสอบการ

ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และสรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผนการแก้ไขปรับปรุงส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา แล้วดำเนินการแก้ไขแล้วตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ และจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.2.4.1 ความหมายของการติดตามผล

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544 ได้นิยามคำว่า “ติดตาม” หมายถึง ไปด้วย มาด้วย แสวงหาเพิ่มเติม สดับรับฟังความเคลื่อนไหวไปเรื่อยๆ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 173) กล่าวถึง การติดตามผลว่า การติดตามผลเป็นบริการที่มุ่งจะประเมินผลงานที่ดำเนินไปแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่าบริการที่จัดให้ผู้ใช้ศึกษาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ฐาปนา ฉิ้นไพศาล และอัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (2544) ให้ความหมายไว้ว่า การติดตามผล (Monitoring) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบหรือศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยการติดตามจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงการดำเนินงาน

สุวิมล ตรีภานันท์ (2545) กล่าวว่า การติดตามกำกับงาน (Monitoring) จัดเป็นการประเมินการดำเนินโครงการในลักษณะหนึ่ง แต่แตกต่างจากการประเมินประเภทอื่นตรงที่เป็นการประเมินเพื่อผลักดันให้มีการดำเนินงานไปตามแผน คือ จะมีทั้งการติดตามผล การดำเนินงาน กำกับงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้เพื่อให้ผลที่ได้เป็นตามแผนงานที่กำหนด จึงเป็นงานที่ทำควบคู่ไปกับการจัดทำโครงการตั้งแต่ต้น ผลที่ได้จากการติดตามและกำกับงานสามารถใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจแก้ไขและปรับปรุงโครงการได้เช่นเดียวกัน

อคิน รพีรัตน์ และเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2546 : 15-16) กล่าวว่า การติดตามผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการให้ข้อมูลทั้งข้อดีข้อเสียแก่ฝ่ายบริหารโครงการทุกระดับซึ่งจะทำให้ผู้บริหารทุกระดับ สามารถปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานและหามาตรการแก้ไขได้ทันเวลา หากเกิดความผิดพลาดหรือข้อขัดข้องใดๆ ขึ้น การติดตามผลเป็นส่วนหนึ่งของระบบการให้สารสนเทศเพื่อการบริหารและเป็นกิจกรรมภายในโครงการ เนื่องจากการติดตามงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริการที่ดีการติดตามผลจึงต้องกระทำโดยผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการทุกระดับ

จากความหมายของการติดตามผล สรุปได้ว่า การติดตาม หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง กำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และนำผลที่ได้จากการติดตามมาใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

2.2.4.2 ความหมายของการติดตามตรวจสอบคุณภาพ

อัจฉรา พุ่มฉัตร (2540 : 22) กล่าวถึง การตรวจติดตามคุณภาพในระบบคุณภาพ (quality system audit) เป็นการตรวจติดตามรูปแบบหนึ่งที่เน้นคุณภาพและระบบประกันคุณภาพ ไม่ใช่ที่บุคลากร ซึ่งอาจทำโดยความต้องการขององค์กรเองหรือเป็นความต้องการจากภายนอกก็ได้ โดยมีวิธีการที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นทางการในการตรวจสอบ ทบทวนระบบ โครงการ หรือแผน

คุณภาพ ในการนี้ผู้ตรวจติดตามจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมและมีความสามารถ การตรวจติดตามในระบบคุณภาพ มักมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

- ต้องการรู้วาระบบที่ใช้ดำเนินการอยู่มีความสอดคล้องกับกฎระเบียบ กฎหมาย หรือสัญญาที่มีกับลูกค้าเพียงใด

- เอกสารในระบบคุณภาพมีความครอบคลุมการดำเนินงานตรงตามที่เอกสารคุณภาพระบุไว้หรือไม่

- องค์กรได้มีการดำเนินงานตรงตามที่เอกสารคุณภาพระบุไว้หรือไม่

ในด้านการศึกษาจากกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ให้ความหมายของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาว่า กระบวนการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า การติดตามตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ และนำผลที่ได้จากการติดตามมาใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงการแผนการดำเนินงานต่อไป

2.2.4.3 รูปแบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพ

อัจฉรา พุ่มฉัตร (2540 : 21) กล่าวว่า การดำเนินงานที่เป็นระบบจำเป็นต้องมีขั้นตอนซึ่งได้กำหนดไว้เป็นเอกสารชัดเจน เพื่อเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติงานของผู้ดำเนินการ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง อย่างไรก็ตามการดำเนินงานซึ่งมีกระบวนการที่ซับซ้อน กว้างขวางและต้องการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผลงาน จะต้องมีการตรวจติดตามคุณภาพ (audit) ร่วมด้วย กระบวนการตรวจติดตามคุณภาพมีขึ้นเพื่อหาข้อเท็จจริงในการดำเนินกิจกรรมที่ได้เป็นการมุ่งที่จะหาข้อผิดพลาดหรือบกพร่องแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจติดตามคุณภาพมีประโยชน์สูงสุดผู้ตรวจติดตามคุณภาพจึงต้องให้ความสำคัญต่อความจริงที่พบเห็นขณะทำการตรวจสอบทั้งทางด้านลบและด้านบวก ด้วยเหตุนี้การตรวจติดตามคุณภาพจึงเป็นการตรวจสอบ ทบทวน โดยมีเป้าหมายเพื่อประเมินการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผลงานมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

อัจฉรา พุ่มฉัตร (2540 : 21-22) กล่าวถึง การตรวจติดตามคุณภาพอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (internal audit) เป็นการตรวจติดตามคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับระบบงาน วิธีการ ผลิตภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ซึ่งเป็นความต้องการในการตรวจติดตามคุณภาพโดยองค์กรนั่นเอง อาจใช้ผู้ตรวจติดตามคุณภาพเป็นบุคลากรภายในองค์กรเองหรือจากภายนอกองค์กรก็ได้ โดยดำเนินการในนามของผู้บริหารองค์กรนั้น และมีวัตถุประสงค์เพื่อการเฝ้าติดตามผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคุณภาพขององค์กรเอง เป็นการหาข้อมูลหลักฐานเพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อให้ได้คุณภาพของงานตามที่ต้องการ นอกจากนี้การตรวจติดตามคุณภาพภายใน ยังเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดแนวคิดใหม่ และทำให้เกิดการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องในระบบบริหารคุณภาพโดยรวมอีกด้วย

ประเภทที่ 2 การตรวจติดตามคุณภาพหน่วยงานภายนอก (external audit) เป็นการที่องค์กรมอบหมายให้บุคคลขององค์กรเองหรือจากองค์กรอิสระทำการตรวจติดตามคุณภาพ

ของหน่วยงานอื่นที่องค์กรนั้นใช้บริการอยู่ เพื่อประเมินสถานภาพภายใต้ข้อตกลงที่ทำไว้ร่วมกัน ว่า ยังคงมีขีดความสามารถที่จะรักษาคุณภาพตามที่ต้องการไว้ได้หรือไม่ การตรวจติดตามคุณภาพของหน่วยงานภายนอกจึงต้องมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเสมอ

ประเภทที่ 3 การตรวจติดตามคุณภาพองค์การโดยเป็นความต้องการจากภายนอก (extrinsic audit) เช่น จากลูกค้า จากตัวแทนของลูกค้า จากหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ตามกฎหมาย การตรวจติดตามคุณภาพในลักษณะนี้ต้องทำอย่างเป็นทางการซึ่งรวมถึงต้องมีการแจ้ง กำหนดการและวิธีการดำเนินงานด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 8-9) ได้กล่าวถึงรูปแบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดังนี้

รูปแบบที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ

เป็นการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะ อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ สามารถดำเนินงานได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมหรือไม่ เพียงใด แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

รูปแบบที่ 2 คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นการติดตามตรวจสอบของคณะกรรมการของสถานศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะ ตามที่สถานศึกษากำหนด คือโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ สามารถดำเนินงานได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมหรือไม่ เพียงใด แล้วสรุปรายงานผลการติดตามตรวจสอบพร้อมให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาดำเนินการต่อไป

รูปแบบที่ 3 หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายงาน ติดตามตรวจสอบ

เป็นการติดตามตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ปฏิบัติงานเสนอ หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายงานเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติงานจากรายงานดังกล่าวและตรวจสอบการปฏิบัติงานจริง ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มงาน/ฝ่าย เสนอต่อคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนจากรายงานของกลุ่มงาน/ฝ่ายงาน ศึกษาเอกสาร สอบถาม สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องแล้วสรุปรายงานผลการติดตามตรวจสอบพร้อมให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาดำเนินการต่อไป

รูปแบบที่ 4 ผู้ปฏิบัติงานรายการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

เป็นการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตามที่สถานศึกษากำหนด คือโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ สามารถดำเนินงานได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมหรือไม่ เพียงใด และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามตรวจสอบจากรายงานดังกล่าวและติดตาม

ตรวจสอบการปฏิบัติงานจริงด้วยตนเองพร้อมทั้งให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม แล้วสรุปเป็นรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.4.4 วัตถุประสงค์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 7) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

(1) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

(2) เพื่อรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

(3) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ

(4) เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

(5) เพื่อเตรียมความพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.2.4.5 กระบวนการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

อัจฉรา พุ่มฉัตร (2540 : 23-24) กล่าวถึงวิธีการตรวจติดตามคุณภาพประกอบด้วย การเตรียมการ เตรียมแบบฟอร์มสำหรับเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล เทคนิคในการสื่อความหมายและการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ คำถามต้นแบบ ส่วนขั้นตอนในการเตรียมควรจัดทำเป็น flow diagram ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลและเงื่อนไขของการตรวจติดตาม เช่น วัตถุประสงค์ ชนิด ขอบเขต ระยะเวลา ผู้ร่วมงานและหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละบุคคล

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขนาดคณะผู้ตรวจฯว่าจะให้มีสมาชิกกี่คน เป็นใครบ้างใครเป็นหัวหน้า จะต้องแบ่งคณะย่อยหรือไม่ หากมีการแบ่ง ใครจะเป็นหัวหน้าคณะย่อยใด

ขั้นตอนที่ 3 หัวหน้าคณะผู้ตรวจฯ ต้องแจ้งผู้ถูกตรวจติดตามโดยมีหนังสืออย่างเป็นทางการ ระบุข้อมูลที่จำเป็น ได้แก่ วัน เวลา ขอบเขตของการตรวจติดตามประมาณช่วงเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน ชื่อหัวหน้าและสมาชิกของคณะผู้ตรวจฯ วิธีการดำเนินการและวัตถุประสงค์ของการตรวจติดตาม ในการนี้ต้องให้ผู้ถูกตรวจติดตามยืนยันเป็นหนังสือว่า ยอมรับหรือเห็นชอบตามรายละเอียดข้อมูลตามที่ได้รับแจ้ง หากมีข้อขัดข้องหรือโต้แย้งในรายการใด องค์กรผู้ถูกตรวจติดตามคุณภาพจะต้องแจ้งกลับพร้อมแสดงผล

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากองค์กรผู้ถูกตรวจติดตามคุณภาพ เช่น คู่มือ ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน แผนผังอาคารสถานที่ รายชื่อผู้รับผิดชอบ หน่วยงานย่อยที่จะถูกตรวจติดตามคุณภาพ รวมทั้งช่วงเวลาทำงานของแต่ละหน่วยงาน รายงานประจำปี คำตอบที่ได้รับจากแบบสำรวจข้อมูล รายงานผลการตรวจติดตามคุณภาพครั้งล่าสุด

ขั้นตอนที่ 5 ผู้ตรวจติดตามคุณภาพทุกคนควรศึกษาทบทวนข้อมูลทั้งหมดที่มี เพื่อให้รู้แนวทางการดำเนินงานขององค์กรของผู้ถูกตรวจติดตาม ปัญหาที่ผ่านมารายงานผลการตรวจสอบสังเกตการณ์ สิ่งที่เคยถูกสั่งให้แก้ไขปรับปรุง คำร้องเรียนของลูกค้ำ ฯ

ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนา Checklist เพื่อใช้ประกอบการตรวจติดตามคุณภาพมักเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าผู้ตรวจติดตามที่จะประสานงานการจัดทำ Checklist เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำโครงการ จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ ความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะต้องดำเนินการ การแบ่งงานระหว่างสมาชิกของคณะผู้ตรวจฯ การกำหนดการตรวจติดตามคุณภาพควรหลีกเลี่ยงช่วงเวลาที่ยากลำบากในองค์กรมีแผนการทำกิจกรรมพิเศษ

ขั้นตอนที่ 8 จัดประชุมทำความเข้าใจระหว่างสมาชิกคณะผู้ตรวจฯ ย้ำเกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบของผู้ตรวจติดตามแต่ละคน ข้อควรระวัง และทำความเข้าใจกับผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เข้าร่วมคณะผู้ตรวจฯ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 9 การปรับโครงการขั้นสุดท้าย หากมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใดๆ ในแผนการที่เป็นสาระสำคัญ จะต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 10-16) ได้กล่าวถึงกระบวนการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ เพื่อให้การบริหารจัดการคุณภาพมีประสิทธิภาพใช้วงจรการบริหารงานเชิงระบบหรือวงจรเดมมิ่ง (PDCA) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1. วางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด การวางระบบที่ดีจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เพราะข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบย่อยหลายๆ ระบบย่อยเป็นคุณภาพรวมของสถานศึกษาทั้งหมด

1.1 แต่งตั้งบุคลากรตรวจติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.2 ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายสาระสำคัญของการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3 จัดทำปฏิทินการติดตามคุณภาพการศึกษา

1.4 ทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.5 สรุปและกำหนดประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.6 สร้างแบบเครื่องมือ แบบบันทึกในการติดตามคุณภาพการศึกษา

2. ดำเนินการตามแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ การปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายตามกระบวนการ วิธีการที่กำหนด และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพควรใช้แนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 กำหนดให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นรายกิจกรรมครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

2.2 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3 วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดำเนินการเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ โดยกำหนดเรื่องและปฏิทินปฏิบัติการ

2.4 ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีหรือกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นผู้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองตามปฏิทินปฏิบัติงาน รวมทั้งดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานของตนเองให้เป็นไปตามแผน

2.5 ครูและบุคลากรรวบรวมร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานและผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติไปสู่เป้าหมาย

2.6 คณะทำงานที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานทั้งหมดในภาพรวมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

3. รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นการตรวจสอบ/ประเมินตนเองร่วมกัน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงาน มีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สำคัญของการรายงาน ประกอบด้วย

3.1 ระยะเวลาของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.2 ขอบเขตและวัตถุประสงค์

3.3 วิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.4 กิจกรรมที่ทำได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจและกิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่

คาดหวัง

3.5 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

4. รายงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เป็นการเสนอแนะมาตรการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยนำผลการประเมินมาพัฒนา ประกอบด้วย

4.1 ระบุกิจกรรมที่ทำได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และประเด็นที่ไม่เป็นไปตาม

สภาพที่คาดหวัง

4.2 จัดทำและบันทึกข้อเสนอแนะ

4.3 กำหนดระยะเวลาในการพัฒนา

4.4 ตรวจสอบการดำเนินงานซ้ำ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากหลักการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สามารถสรุปเป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังภาพที่ 2.2

2.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.5.1 ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำหรับความหมายของ “การพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ตามแนวคิด ISO 9000 (Hoyle : 2009) อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาคุณภาพหรือการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการทั่วทั้งองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรม (activities) และกระบวนการ (processes) เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์แก่ทั้งองค์การ ผู้ปกครอง และชุมชน หรืออาจกล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอะไรก็ตามที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของ ISO 9000 สามารถดำเนินการได้ 2 วิธีพื้นฐาน ได้แก่ วิธีการควบคุมที่ดีกว่า (better control) และวิธีการสร้างมาตรฐานหรือนวัตกรรม (raise-standards/innovation) ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

(1) การพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพโดยวิธีการควบคุมที่ดีกว่า เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนมาตรฐานการศึกษาชุดเดิม ไม่ใช่กระบวนการที่สงวนรักษาหรือสร้างมาตรฐานใหม่ มาตรฐานที่ได้จากวิธีนี้เป็นมาตรฐานที่ได้รับการปรับปรุงผ่านกระบวนการของการเลือก การวิเคราะห์ และการปรับแก้ไขของผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้

(2) การพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพโดยวิธีการสร้างมาตรฐานหรือนวัตกรรม เป็นกระบวนการที่ไม่เกี่ยวกับการสงวนรักษาหรือปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่เดิม แต่จะสร้างมาตรฐานขึ้นมาใหม่ผ่าน กระบวนการที่เริ่มต้นจากการศึกษาความเป็นไปได้และพัฒนาผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R & D) มาตรฐานที่สร้างขึ้นใหม่จะผ่านการทดลองนำมาใช้งานแบบทำซ้ำ มาตรฐานดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นผลมาจาก สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี การตลาดและการจัดการ

แนวคิดของ Ofsted (อ้างในรัตนา ดวงแก้ว 2556ก: 12) กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะใช้ในความหมายแตกต่างกัน ใน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. ยกย่องมาตรฐาน (raise standards) 2. เพิ่มคุณภาพ (enhance quality) 3. เพิ่มประสิทธิภาพ (increase efficiency) และ 4. บรรลุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม จากความหมายทั้ง 4 ลักษณะ ดังกล่าว สถาบันการศึกษาสามารถนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยพิจารณาทั้งด้านกระบวนการและเป้าหมายหรือผลลัพธ์ว่ามีการพัฒนาเพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด โดยมีแนวคำถามในการตรวจสอบ 4 ข้อ ได้แก่ 1. สภาพที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นอย่างไร 2. ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง 3. เมื่อเวลาผ่านไปจะบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร และ 4. จะทราบได้อย่างไรว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงนั้นประสบความสำเร็จ

Healy (1994 : 68 – 69) ได้กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยเน้นใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ

1. ด้านทีมงาน ต้องมีความเป็นอิสระ บุคลากรในทีมได้รับการสนับสนุนให้รับผิดชอบได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงาน และการแก้ปัญหา รวมทั้งได้รับมอบอำนาจให้สามารถดำเนินการด้านทรัพยากรและงบประมาณ

2. ด้านโครงสร้าง ควรจัดโครงสร้างองค์การใหม่ ที่สะท้อนการพัฒนาให้มีคุณภาพมีการบริหารแบบแบนราบ รวมทั้งกำหนดให้มีผู้จัดการคุณภาพ (Quality Manager)

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 164-167) กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น มีแนวทางหลายแนวทางด้วยกัน แนวทางที่หนึ่ง คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่สามารถสร้างความเชื่อมั่น ความพึงพอใจ ความประทับใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและผู้เกี่ยวข้อง การพัฒนาการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ขณะเดียวกันปัญหาที่สั่งสมอยู่และบทบาทการศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคตจะทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพราะมีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนไทย การวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ การกำหนดเป็นมาตรฐานการจัดการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 4) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีแนวคิดการดำเนินงานที่น่าสนใจและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย เช่น กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด(Data Wise Improvement Process) การจัดการความรู้(Knowledge Management) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้(Networking) และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization) เป็นต้น ซึ่งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา มิใช่เป็นการเพิ่มภาระงานที่มากขึ้น แต่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นฐานในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

จากกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ให้ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายความว่า กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

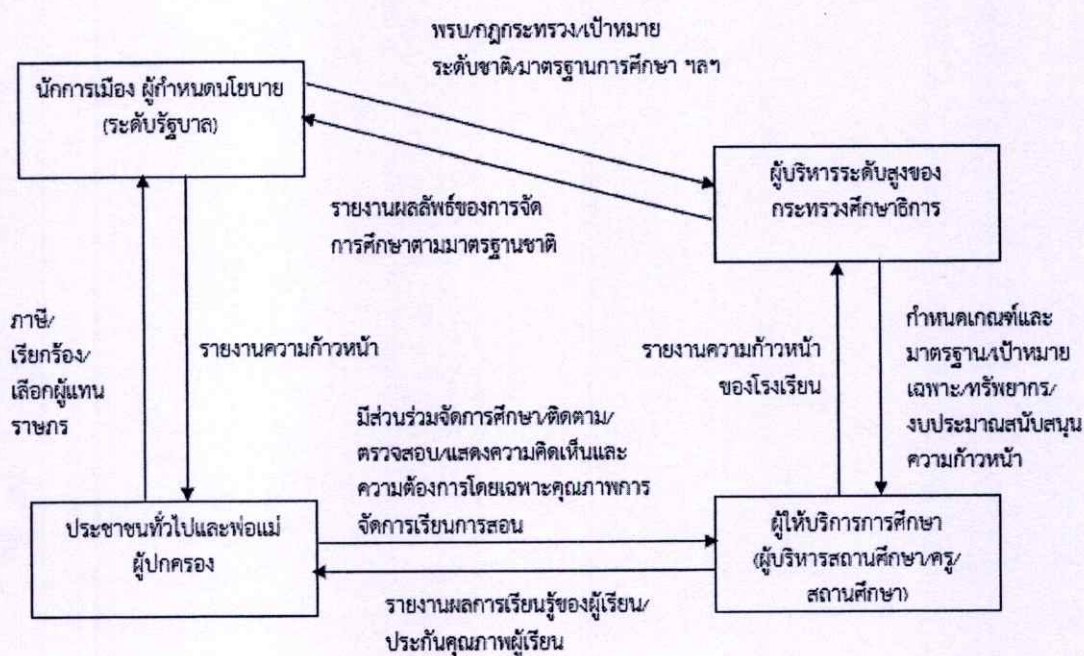
สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วางแผนและดำเนินงานตามแผน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลา พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2.2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีหลากหลายกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประเทศและระดับสถานศึกษาซึ่งต้องศึกษาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 2 ส่วน ได้แก่ 1. แนวคิดการสร้างความรู้รับผิดชอบร่วมในการจัดการศึกษา 2. ทฤษฎีการบริหารการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) แนวคิดการสร้างควมรับผิดชอบร่วมในการจัดการศึกษา

งานวิจัยของ Winkler & Yeo (2007) ได้แสดงให้เห็นว่า การเติบโตของเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้น ดังนั้น การศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องสามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้เพื่อนำไปสู่การเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศ จากความสำคัญและผลกระทบของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ทำให้มีคำถามว่าการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจช่วยยกระดับหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาจริงหรือไม่ด้วยเหตุนี้ ในปี 2004 USAID (United States Agency for International Development) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนานานาชาติของสหรัฐอเมริกาได้เสนอกรอบความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา (Accountability Framework) (Winkler & Yeo. 2007: 3) ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการสร้างควมรับผิดชอบร่วมในการจัดการศึกษาเสนอโดยUSAID
ที่มา : Winkler, D. R. & Yeo, B. (2007 : 3) Identifying the impact of education decentralization on the quality of education. Washington, DC: United States Agency for International Development (USAID).

จากภาพที่ 2.3 อธิบายได้ว่า เส้นทางที่จะให้ภาคประชาชนโดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้ส่งผลต่อผู้เรียนสามารถทำได้ 2 ทาง เส้นทางแรกเป็นเส้นทางที่ยาวและอาจจะยังคงเป็นระบบที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง นั่นคือ ภาคประชาชนไม่สามารถเรียกร้องการจัดการศึกษาตามที่ต้องการได้โดยตรงไปที่สถานศึกษา แต่สามารถดำเนินการผ่านกระบวนการทางการเมืองโดยเลือกผู้แทนราษฎรไปเป็นรัฐบาล เพื่อสั่งการให้กระทรวงศึกษาธิการโดยหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้สังกัดดำเนินการตามนโยบายการศึกษาของรัฐบาล แล้วกระทรวงศึกษาธิการจึงสั่งการต่อไปยังสถานศึกษา ส่วนเส้นทางสายที่สอง เป็นเส้นทางสายสั้นที่

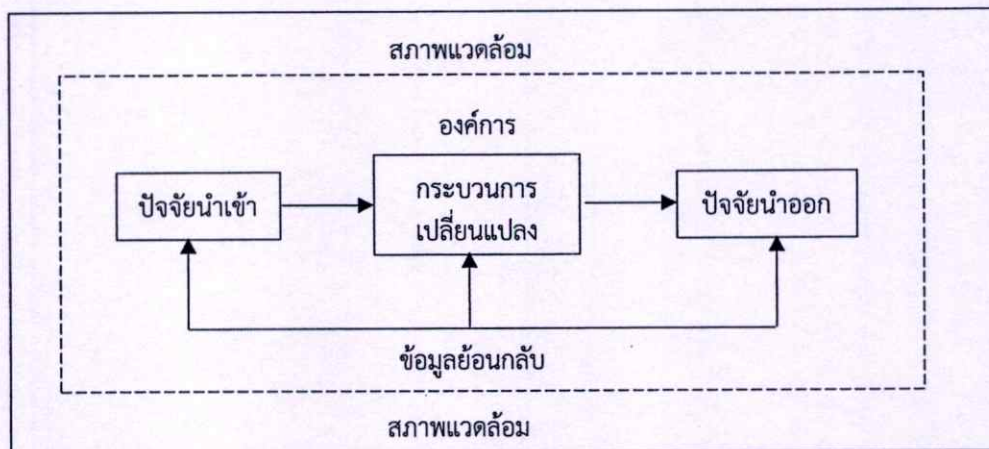
ภาคประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความต้องการได้โดยไม่ต้องรอคอยกระบวนการทางการเมือง ดังนั้น ถ้าต้องการให้สถานศึกษารับผิดชอบยกระดับคุณภาพการศึกษาได้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทันเวลาทันเหตุการณ์ภาคประชาชนต้องแสดงความรับผิดชอบต่อร่วมกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักการของการกระจายอำนาจที่แท้จริง

ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

ทฤษฎีการบริหารการศึกษาที่นำมาใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในที่นี้จะนำเสนอ 2 แนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิด (Open system theory) และแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) ซึ่งจะอธิบายพอสังเขป ดังนี้

1. ทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิด

Lunenburg & Ornstein (2012) กล่าวถึง การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิดมองว่าองค์การทางการศึกษาทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นหน่วยงานในการขับเคลื่อนการศึกษาและมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ตลอดเวลา จึงต้องพยายามหาวิธีปรับโครงสร้างขององค์การให้สามารถต่อต้านสภาพแวดล้อมที่เข้ามาคุกคามเพื่อทำให้องค์การเสื่อมถอย ซึ่งทัศนะนี้จะแตกต่างจากทฤษฎีเชิงระบบแบบปิดที่ไม่ใส่ใจกับสภาพแวดล้อมภายนอกเพราะเห็นว่า องค์การมีความเป็นอิสระและสามารถที่จะจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ในทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิดตั้งอยู่บนฐานความคิดว่า องค์การเป็นระบบหนึ่งๆ ที่ประกอบด้วยชุดขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์การร่วมกัน ชุดขององค์ประกอบดังกล่าวมี 5 ประการดังนี้ 1. ปัจจัยป้อนเข้า (inputs) 2. กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformational process) 3. ปัจจัยป้อนออก (outputs) 4. ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และ 5. สภาพแวดล้อม (environment) ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิดตามทัศนะ ของลูเนินเบอร์กและ ออร์นสไตน์

ที่มา Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. 2012. Educational administration. 6th ed. Wadsworth, Cengage Learning, p. 21.

จากภาพที่ 2.4 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของชุดองค์ประกอบทั้ง 5 ในการบริหารการศึกษาเชิงระบบแบบเปิดได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (inputs) องค์การที่เป็นเชิงระบบดังเช่นสถานศึกษาได้รับทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมใน 4 ลักษณะ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้ คน หมายถึง บุคลากรที่เป็นสมาชิกขององค์การ เงิน หมายถึง งบประมาณที่ใช้ในการลงทุนเพื่อการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลาย รวมทั้งเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสาร หลักสูตร ความรู้ และสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในบริหารจัดการศึกษา

2. กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับการประสานและการใช้ทรัพยากรทั้ง 4 ลักษณะเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา นั่นคือ พัฒนาให้ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามที่โรงเรียนได้ตั้งความคาดหวังไว้ อันจะส่งผลต่อการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป และผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ก็ต้องดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบภายในองค์การ ทั้งการบริหารจัดการทั่วไป การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ โดยต้องใช้ความรู้และทักษะการบริหารจัดการที่หลากหลายทั้งทักษะในการตัดสินใจ ทักษะการทำงานกับคนอื่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการวางแผน และทักษะที่จะจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีทักษะการเป็นผู้นำการเรียนการสอน ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในองค์การจะส่งผลต่อเป้าหมายหรือปัจจัยนำออกด้านผู้เรียนทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่

3. ปัจจัยนำออก (outputs) ภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือ ต้องสร้างความมั่นใจและใช้ทรัพยากรที่มาจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ ในบริบทของสถานศึกษา ปัจจัยนำออก ก็คือ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา ที่อาจจะปรากฏในลักษณะของผลิตภัณฑ์ ผลที่ได้รับ ผลลัพธ์ หรือ ภาพความสำเร็จของระบบการศึกษา ทั้งนี้ลักษณะของปัจจัยนำออกจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของสถานศึกษา แต่ส่วนใหญ่จะปรากฏในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สมรรถนะการสอนของครู ความก้าวหน้าของนักเรียนและของครูอัตราการตกซ้ำชั้น การลาออกของครูและบุคลากร การขาดเรียนของนักเรียน การขาดสอนของครูความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทศนคติของนักเรียนต่อโรงเรียน และความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงาน

4. ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ข้อมูลจากปัจจัยนำออกจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ระบบ และข้อมูลย้อนกลับไม่ว่าในเชิงบวกหรือเชิงลบจะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาประสบความสำเร็จได้ ถ้าองค์การได้ข้อมูลย้อนกลับเชิงลบก็สามารถนำมาปรับแก้ไขกระบวนการ หรือปัจจัยนำเข้าหรือทั้งสองส่วน ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของปัจจัยนำออกในอนาคตได้

5. สภาพแวดล้อม (environment) ในการจัดการบริหารองค์การทางการศึกษา ตามทฤษฎีระบบแบบเปิด จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมภายนอกไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือ เทคโนโลยีต่างก็ส่งผลกระทบต่อองค์การทางการศึกษาทั้งสิ้น ดังจะเห็นเป็นรูปธรรมได้จากสภาพแวดล้อมเหล่านี้กำลังผลักดันให้ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติแสดงความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้ (accountability)

แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้

ในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารการศึกษาที่มีสมรรถนะสูงในการบริหารจัดการองค์การ นอกจากจะใช้ทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิดเป็นแนวทางการบริหารองค์การแล้ว ยังได้ประยุกต์ทฤษฎีนี้ ร่วมกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างพันธะผูกพันของสมาชิกในองค์การเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันจะเป็นประโยชน์ทั้งตัวเอง เพื่อนร่วมงานและองค์การ ดังเช่น ปรับมุมมองหรือทัศนคติของสมาชิกในองค์การให้มีวิสัยทัศน์ร่วมและใช้พลังความสามารถของตนในการรับรู้และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีอิทธิพลต่อองค์การ ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผ่านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลง นำความรู้เหล่านี้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้องค์การเกิดองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติใหม่ๆ (inputs) และนำองค์ความรู้และวิธีการเหล่านี้ไปสู่การบริหารจัดการเพื่อเปลี่ยนแปลง (transformation process) ให้ได้ผลผลิต (outputs) ตามที่คาดหวังไว้ (Lunenburg & Ornstein. 2012 : 22)

แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้มาจากทัศนะของ Peter Senge (อ้างถึงใน Lunenburg & Ornstein. 2012: 22) ซึ่งได้อธิบายความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ว่า “เป็นองค์การที่สมาชิกได้พัฒนาสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะบรรลุผลที่คาดหวัง ทั้งนี้ องค์การได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกได้ปรับเปลี่ยนความคิดและมุมมองใหม่ ๆ ของตนเองอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งให้สมาชิกได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเรียนรู้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน” Senge เสนอแนะว่าองค์การที่ต้องการพัฒนาไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว ต้องอาศัยตัวแบบการเรียนรู้ 5 ประการ (a model of five interdependent disciplines) และในองค์ประกอบทั้ง 5 ประการนี้ Senge ให้ความสำคัญกับการคิดเชิงระบบ (systems thinking) หรือ the fifth discipline เพราะ Senge เชื่อว่า การคิดอย่างเป็นระบบนั้นเป็นกลไกสำคัญหรือเป็นเสาหลักในการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหลักการแห่งการเรียนรู้ 5 ประการของ Senge (Lunenburg & Ornstein. 2012: 22 อ้างใน พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต 2552) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับองค์การทางการศึกษา ดังนี้

1. การคิดเชิงระบบ (Systems thinking) เป็นกรอบความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และการส่งผลซึ่งกันและกันของทุกส่วนในองค์การ ซึ่งเป็นหลักการของการมองภาพในองค์รวม การคิดเชิงระบบมีความสำคัญมากกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในสถานศึกษาเพราะช่วยให้สมาชิกได้เข้าใจความซับซ้อนของปัญหาที่ทำให้ผลลัพธ์ในการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังว่าล้วนแต่เกิดจากสาเหตุหลายประการที่มีความเชื่อมโยงกัน ความซับซ้อนเหล่านี้อาจเป็นภาวะบั่นทอนความมั่นใจในการปฏิบัติงานได้หากขาดความคิดในเชิงระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องช่วยพัฒนาครูและบุคลากรอื่นได้มองเห็น “โครงสร้าง” ที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อนในเชิงระบบโดยไม่คิดแบบแยกส่วน ถ้าหลักการนี้ไม่เกิดขึ้นในองค์การก็ยากที่จะสร้างแรงจูงใจและวิธีการบูรณาการการเรียนรู้ในองค์การได้

2. การเป็นนายแห่งตน (Personal mastery) เป็นหลักการที่แสดงให้เห็นถึง การเรียนรู้และการเติบโตของบุคคลในฐานะผู้เรียนรู้ บุคคลที่มีลักษณะการเป็นนายแห่งตนสูงจะขยายขอบเขตความรู้ความสามารถของตนได้อย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่องจะส่งผลไปสู่การสร้างจิตวิญญาณขององค์การแห่งการเรียนรู้ นั่นคือ สมาชิกแต่ละคนมีพันธะผูกพัน

กับวิสัยทัศน์ขององค์กร เน้นความเป็นเลิศ และการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรอื่นได้มี

การพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนายแห่งตนซึ่งมีลักษณะสำคัญ อาทิ ตระหนักรู้ถึงเป้าหมายร่วมที่อยู่เบื้องหลังวิสัยทัศน์และเป้าหมายของตนเอง มีมุมมองต่อปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พร้อมยอมรับและร่วมขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง แสวงหาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความถูกต้องมากขึ้น และให้คุณค่ากับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาในองค์กร

3. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) เป็นการร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพอนาคตขององค์กรที่ทุกคนคาดหวังให้เกิดขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้สมาชิกทุกฝ่ายในองค์กรสร้างและพัฒนาวิสัยทัศน์ของตน เพราะการมีวิสัยทัศน์ของตนจะทำให้เกิดความผูกพันและมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผล และเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นนายแห่งตน ถ้าบุคคลเข้าใจเป้าหมายของตนและเป้าหมายขององค์กรไปในทิศทางที่ร่วมกันได้ก็จะทำให้การทำงานมีความหมายยิ่งขึ้นและมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารต้องยกเลิกวิธีการแบบสั่งการจากเบื้องบน หรือกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรโดยผู้นำที่ปราศจากการรับรู้ของสมาชิกในองค์กร โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องปฏิบัติภารกิจร่วมกับคณะทำงาน และมีการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ

4. การเรียนรู้เป็นทีม (Team learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยอาศัยหลักการทำงานของสมองสองซีกซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าใช้สมองเพียงซีกเดียวหลักการนี้จะช่วยทำให้เกิดพลังร่วมและเป็นการใช้พลังให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการเรียนรู้เป็นทีมมีหลักการสำคัญคือ การใช้สุนทรียสนทนาซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาความเข้าใจและความหมายร่วมกันอย่างลึกซึ้งของผู้ร่วมสนทนา วิธีการนี้จะเปิดเผยให้เห็นถึงความคิดเห็นที่อาจมีมุมมองที่แตกต่างจากของเรา ผู้ร่วมสนทนาจึงต้องปราศจากอคติเพื่อไม่ให้ปิดกั้นความคิดของตนเองอยู่ในกล่องแคบ ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างการเรียนรู้เป็นทีม โดยเป็นแบบอย่างของการใช้สุนทรียสนทนา และทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงานว่า จะไม่ใช่ฐานคติของตนเป็นหลักแต่จะทำให้จิตว่างพร้อมยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและทุกคนต้องมีความปรารถนาดีต่อกัน จึงได้ว่า การใช้สุนทรียสนทนาเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานที่ประสานสอดคล้อง และลดความขัดแย้งในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ตัวแบบแห่งจิต (Mental model) เป็นแบบแผนความคิดความเชื่อที่ฝังลึกในตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อมุมมองส่วนตัว มุมมองต่อองค์กร และพฤติกรรมแสดงออก บุคคลสองคนที่มีตัวแบบแห่งจิตต่างกันเมื่อสังเกตเหตุการณ์เดียวกัน ก็จะอธิบายสิ่งนั้นได้แตกต่างกันเพราะมุมมองรายละเอียดแตกต่างกันจึงเห็นได้ว่า ตัวแบบแห่งจิตนี้มีอิทธิพลสูงต่อสิ่งที่มนุษย์กระทำและถ้าคนเราไม่ตระหนักรู้ตัวแบบแห่งจิตของเราก็จะไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเรามีปัญหาอะไร หรือทำไมถูกต้องอย่างไร ดังเช่น การวนเวียนอยู่กับวิธีคิดและการแก้ปัญหาแบบเดิม ของผู้บริหารและครูที่จะแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ต่ำของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ใดก็ตาม ตัวแบบแห่งจิตแม้ว่าจะอุปสรรคของการเรียนรู้ แต่ในขณะเดียวกันถ้าสามารถใช้พลังของตัวแบบแห่งจิตในการสร้างพลังการเรียนรู้ได้ก็จะเกิดประสิทธิผลทั้งในตัวบุคคลและองค์กร ดังนั้น ต้องช่วยให้บุคคลเกิดความกระจ่างเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของพวกเขา และช่วยให้มองเห็นข้อจำกัดเหล่านั้น พร้อมทั้งหากกลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่อยู่บนฐานของความคิดความเชื่อใหม่ และแนวทางที่ใช้พัฒนาตัวแบบแห่งจิต ได้แก่ การพัฒนาทักษะการไตร่ตรอง หรือการ

สะท้อนคิด (reflection skills) และการพัฒนาทักษะการสืบถาม (inquiry skills) ซึ่งทักษะประการแรกจะช่วยให้การคิดของเราช้าลง มีการคิดเชิงเหตุผลมากขึ้นและไม่ด่วนสรุปข้อมูลเชิงรูปธรรมหรือประสบการณ์ไปสู่แนวคิดเชิงนามธรรมว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม มีหรือไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ส่วนทักษะการสืบถามจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในฐานคิดของคู่สนทนา เช่น ทำให้ผู้บริหารและครูได้เข้าใจฐานคิดและจุดยืนของผู้ปกครองที่เข้ามาใช้บริการทางการศึกษา และสามารถเจรจาหาทางออกเพื่อประโยชน์ร่วมกันได้ เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในข้างต้น สรุปได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องดำเนินการไปทั้งองค์กร ทั้งส่วนผู้บริหารและส่วนบุคลากรในสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนแรกสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสามารถในการจัดการ 5 องค์ประกอบ คือ 1. ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน ทรัพยากร และข้อมูลสารสนเทศ 2. กระบวนการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องจัดการปัจจัยนำเข้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา 3. ปัจจัยนำออก คือ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการจัดศึกษาที่ปรากฏในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สมรรถนะการสอนของครู ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 4. ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบนำมาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินงาน 5. สภาพแวดล้อม จัดการให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา

ส่วนที่สอง สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องมีหลักการแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ คือ 1. การคิดเชิงระบบ (มองภาพรวมในองค์การได้) 2. การเป็นนายแห่งตน (ให้คุณค่ากับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ) 3. วิสัยทัศน์ร่วม (ร่วมแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของตนกับภาพอนาคตที่คาดหวัง) 4. การเรียนรู้เป็นทีม 5. ตัวแบบแห่งจิต

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก

2.3.1 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กล่าวถึง การประเมินคุณภาพภายนอก หมายความว่า การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือผู้ประเมินภายนอก

สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546: 3) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นไม่มีผลประโยชน์ ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษาด้วยความเป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

สุวิมล ว่องวานิช (2545: 12) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นนัก

ประเมินโดยอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาการทำงานและนำไปสู่การรับรองคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานตามมาตรฐานที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 7) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลโดยบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือสิ่งที่ถูกประเมิน แต่มีความชำนาญในวิชาชีพของการประเมิน

สุภาพ โพธิ์สุวรรณ (2553 : 63) การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งกระทำโดยบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือสิ่งที่ถูกประเมิน และมีความชำนาญในวิชาชีพของการประเมินเพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง กระบวนการประเมินตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานที่กำหนดขึ้น เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.3.2 จุดมุ่งหมายและหลักการการประกันคุณภาพภายนอก

จากกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 3 การประกันคุณภาพภายนอก ได้ระบุว่าการประกันคุณภาพภายนอกให้คำนิยามถึงจุดมุ่งหมายและหลักการ ดังนี้

1. เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
3. สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติโดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
6. คำนิยามถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

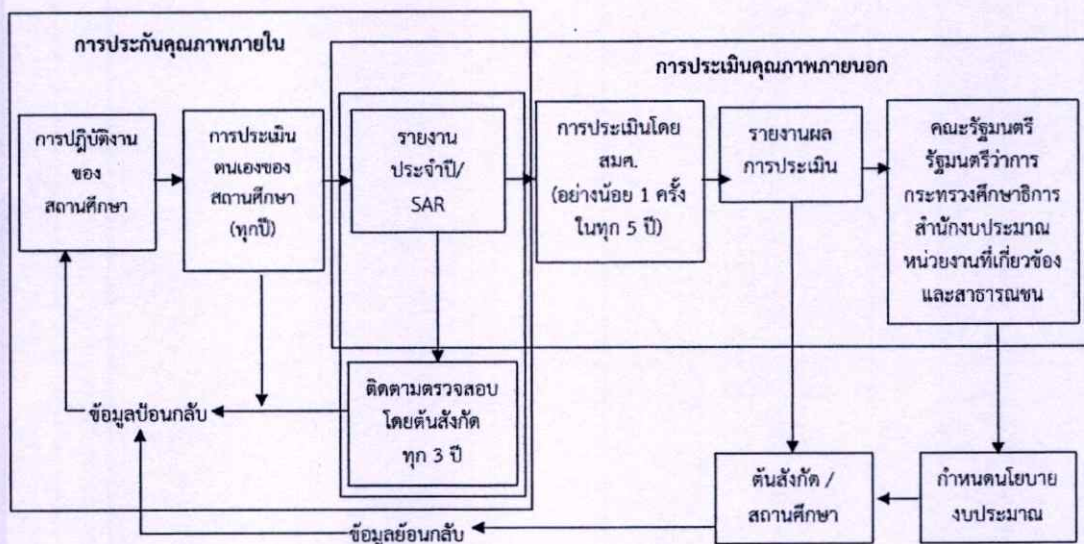
ในการประกันคุณภาพภายนอก กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
2. มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา
3. มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 13 - 14) กล่าวว่า ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” ในขณะที่มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันระบุถึงการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ว่า “ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่ พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา”

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ระบบประกันคุณภาพภายในจึงต้องดูแลทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ ซึ่งต่างจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นการประเมินผลการจัดการศึกษา ดังนั้น ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นสิ่งจำเป็น ได้แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงตามภาพที่ 2.5 ดังนี้

ภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก
ที่มา สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 14)

จากภาพที่ 2.5 เมื่อสถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จำเป็นต้องจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นผลจากการประกันคุณภาพภายใน หรือเรียกว่า รายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เอกสารดังกล่าวจะเป็นเอกสารเชื่อมโยง

ระหว่างการแข่งขันคุณภาพภายในของสถานศึกษาการติดตามตรวจสอบโดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสมศ. ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่มีความลุ่มลึก สะท้อนภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาในทุกองค์ประกอบคุณภาพ

2.3.4 การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม

ตามหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและ การประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544 -2548) ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) และการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558)

2.3.5 แนวคิดและทิศทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 16)

1. ประเมินอิงเกณฑ์ตามจุดเน้นของสถานศึกษา
2. ประเมินจากผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 75
3. ประเมินในเชิงกระบวนการ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 25 เพื่อให้ความสำคัญกับ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครู เครื่องมืออุปกรณ์ คุณภาพและความพร้อมของ ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ การประกันคุณภาพภายใน
4. ประเมินโดยวิธีการและข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และพัฒนาการ โดยพิชฌ วิจารณ์ (Peer Review)
5. ประเมินโดยการยืนยันรายงานการประเมินตนเองที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เพื่อกระตุ้นให้การ ประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น
6. ลดจำนวนมาตรฐานและจำนวนตัวบ่งชี้โดยถ่ายโอนมาตรฐานและตัวบ่งชี้เกี่ยวกับปัจจัย นำเข้าและกระบวนการให้อยู่ในระบบประกันคุณภาพภายใน

2.3.6 หลักเกณฑ์การกำหนดตัวบ่งชี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 16-17)

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ข้อ 38 ซึ่ง กำหนดให้ สมศ.ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
2. มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา
3. มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

ดังจะเห็นความสอดคล้องตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ความสอดคล้องระหว่างตัวบ่งชี้และมาตรฐานตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

กลุ่มตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้	มาตรฐานตามกฎกระทรวงฯ
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	ผลการจัดการศึกษา
	2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	
	3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	
	4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	
	5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	
กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์	6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	การบริหารจัดการศึกษา
	8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด	การประกันคุณภาพภายใน
	9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	ผลการจัดการศึกษา
	10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	
กลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม	11. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	การบริหารจัดการศึกษา
	12. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	

ที่มา สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 :17-18)

กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา โดยกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินบนพื้นฐานที่ทุกสถานศึกษาต้องมีและปฏิบัติได้ ซึ่งสามารถชี้ผลลัพธ์และผลกระทบได้ดีและมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน

กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิต ตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา รวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อร่วมกันชี้แนะ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบายของรัฐซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมีเป้าหมายที่แสดงถึงความเป็นผู้ชี้้นำสังคม อาทิ การรักษาดี การบำรุงศาสนาและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ การส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การสร้างสังคมสันติสุขและความปรองดอง การส่งเสริมความร่วมมือในกรอบประชาคมอาเซียน การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม พลังงานเศรษฐกิจสุขภาพ ค่านิยม จิตสาธารณะ และความประหยัด รวมทั้งการแก้ปัญหาสังคม อาทิ ความขัดแย้ง อุบัติภัย และสิ่งเสพติด เป็นต้น

2.3.7 การกำหนดค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้

ตารางที่ 2.3 น้ำหนักตัวบ่งชี้

กลุ่มตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนักคะแนน
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	10
	2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	10
	3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	10
	4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	10
	5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	20
	6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
	7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	5
	8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด	5
	รวมน้ำหนัก	80
กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์	9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	5
	10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	5
	รวมน้ำหนัก	10
กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม	11. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	5
	12. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	5

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

กลุ่มตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนักคะแนน
	รวมน้ำหนัก	10
	รวมน้ำหนักทั้ง 12 ตัวบ่งชี้	100

ที่มา สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
(2555 : 19-20)

2.3.8 ข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ใช้ประกอบการพิจารณา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 20) กล่าวว่า ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานเฉลี่ย 3 ปีการศึกษาซ้อนหลังก่อนการประเมิน (กรณีสถานศึกษาเปิดใหม่ที่มีการดำเนินงานไม่ครบ 3 ปีการศึกษา ให้ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานเฉลี่ย 2 ปีการศึกษาล่าสุดหรือหากมีการดำเนินงานไม่ครบ 2 ปีการศึกษา ให้ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงาน 1 ปีการศึกษาล่าสุดก่อนการประเมิน)

2.3.9 รูปแบบการประเมิน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2555 : 20) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบการประเมิน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การประเมินเชิงปริมาณ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 และ 6.2
2. การประเมินเชิงปริมาณและพัฒนาการ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1, 5.1 – 5.8 และ 8
3. การประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 และ 2.2
4. การประเมินเชิงคุณภาพ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1, 7, 9, 10 และ 12
5. การประเมินเชิงคุณภาพและพัฒนาการ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 11

2.3.10 เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 111) กำหนดเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพเป็นการนำผลคะแนนในรายตัวบ่งชี้และในภาพรวมมาเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาระดับคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

ช่วงคะแนน (เต็ม 100 คะแนน)	ระดับคุณภาพ
90.00 – 100.00	ดีมาก
75.00 – 89.00	ดี
60.00 – 74.99	พอใช้
50.00 – 59.99	ต้องปรับปรุง
0.00 – 49.99	ต้องปรับปรุงด่วนมาก

2.3.11 การรับรองมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555 : 78-79) การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษารอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะพิจารณาข้อมูลจากการประเมินตัวบ่งชี้ที่เชื่อมโยงไปสู่การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาดังนี้

(1) การให้คะแนนรายตัวบ่งชี้

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 80 คะแนน (ตัวบ่งชี้ที่ 1 – 4 และตัวบ่งชี้ที่ 6 มีค่าน้ำหนัก 10 คะแนน ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีค่าน้ำหนัก 20 คะแนน และตัวบ่งชี้ที่ 7-8 มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน) ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 10 คะแนน (แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน) และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม มีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 10 คะแนน (แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน)

(2) การคำนวณผลการประเมิน

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นนำเสนอโดยคำนวณผลเป็นรายตัวบ่งชี้และแยกตามแต่ละประเภทของตัวบ่งชี้ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผลการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ ในการคำนวณทศนิยมใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง หากทศนิยมตำแหน่งที่สามมีค่าตั้งแต่ .005 ขึ้นไปให้ปัดขึ้นและนำเสนอผลการประเมินในภาพรวมเพื่อใช้พิจารณาตัดสินผลและรับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาดังรายละเอียด ดังนี้

- (2.1) ตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ คะแนนเต็ม 80 คะแนน
- (2.2) ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
- (2.3) ตัวบ่งชี้ที่เป็นมาตรการส่งเสริม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ คะแนนเต็ม 10

คะแนน

(3) การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาของ สมศ.ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) จะต้องมีการประเมิน ดังนี้

1. มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษา ตั้งแต่ 80.00 คะแนนขึ้นไป
2. มีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 10 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ที่มีระดับคุณภาพแต่ละตัวบ่งชี้ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
3. ต้องไม่มีตัวบ่งชี้ใดอยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุง หรือ ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

2.3.12 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2558 : 12) กล่าวว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม พ.ศ.2554-2558 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียนมีผลการประเมินที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 66 โรงเรียน (ร้อยละ98.51) และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ1.49)
2. สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาและมีผลการประเมินในระดับดีมาก (90 คะแนนขึ้นไป) จำนวน 14 โรงเรียน (ร้อยละ 20.90) นอกนั้นมีผลการประเมินในระดับดี

3. สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมากในตัวบ่งชี้ที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 2 และตัวบ่งชี้ที่ 10 ตามลำดับ

4. สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ในตัวบ่งชี้ที่ 5

จากผลการประเมินข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของรอบสาม พ.ศ.2554-2558 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

2.4 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2.4.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วยท้องที่ เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ดลิ่งชั้น ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม กรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตั้งอยู่ที่ เขตราชเทวี (www.sesao1.go.th : 3/05/2016)

2.4.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1. บริหารจัดการอย่างมืออาชีพ
2. เสริมสร้างความเสมอภาค สิทธิและโอกาสทางการศึกษา
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
4. ส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทย

ค่านิยม

ยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างงานสร้างสัมพันธ์ มุ่งมั่นบริการ สืบสานเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีจำนวน 67 แห่ง ได้แก่

1. เตรียมอุดมศึกษา
2. สวนกุหลาบวิทยาลัย
3. โยธินบูรณะ
4. รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน
5. ศึกษานารี
6. ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
7. เทพศิรินทร์
8. มัธยมวัดสิงห์
9. มัธยมวัดหนองแขม
10. สตรีวิทยา
11. สามเสนวิทยาลัย
12. นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
13. บางปะกอกวิทยาคม
14. วัดนวลนรดิศ
15. ศึกษานารีวิทยา
16. ทวีธาภิเศก
17. วัดราชโอรส
18. ชีโนรสวิทยาลัย
19. สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
20. โปธิสารพิทยากร
21. สตรีวัดอัปสรสวรรค์
22. ปัญญาารคุณ
23. เบญจมาชਾਲย์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
24. จันทรประดิษฐารามวิทยาคม
25. บางมดวิทยา สีสุขหวาดจวนอุปถัมภ์
26. สันติราษฎร์วิทยาลัย
27. อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
28. ราชวินิต มัธยม
29. วัดราชบพิธ
30. สตรีวัดระฆัง
31. สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์
32. วัดพุทธบูชา
33. ทิปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
34. ราชันนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2
35. สุวรรณารามวิทยาคม
36. ราชวินิตบางแคปานขำ

37. วัดอินทาราม
38. มัธยมวัดดุสิตาราม
39. มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์
40. วัดราชาธิวาส
41. มหรรณพาราม
42. ไตรมิตรวิทยาลัย
43. มัธยมวัดนายโรง
44. อนุบุรีรเทพพิหารักษ์
45. ศีลาจารย์พิพัฒน์
46. ที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (วัดน้อยโน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
47. ฤทธิณรงค์รอน
48. สุวรรณพลับพลาพิทยาคม
49. นवलนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก
50. วิมุตยารามพิทยากร
51. ทวีธาภิเศก บางขุนเทียน
52. แจงร้อนวิทยา
53. โยธินบูรณะ ๒ (สุวรรณสุทธาราม)
54. มัธยมวัดเบญจมบพิตร
55. วัดน้อยนพคุณ
56. วัดบวรเมงค
57. วัดรางบัว
58. วัดประดู่ในทรงธรรม
59. มัธยมวัดดาวคนอง
60. ไชยฉิมพลีวิทยาคม
61. อุบลรัตน์ราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
62. มักกะสันพิทยา
63. วัดบวรนิเวศ
64. สวนอนันต์
65. พืทยาลงกรณ์พิทยาคม
66. วัดสระเกศ
67. วัดสังเวช

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่เขตพญาไท บางชื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน อนุบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม ของจังหวัด กรุงเทพมหานคร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำเสนอตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

นิรันดร์ นันทะศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินเนินตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและระบบสารสนเทศด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานผลการศึกษาประจำปี ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

เจตสิทธิ์ นาคเสน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า 1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ 2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ผู้บริหารและครูวิชาการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรและขนาดโรงเรียนต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สายพิณ อินสม (2548 : 87) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพแบบอเมริกันและแบบอังกฤษ ใน 3 ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานการตรวจสอบและติดตามการขอรับการประเมิน ด้านการดำเนินงาน พบว่า มี 6 ขั้นตอน คือ การทบทวนตรวจสอบตนเองโดยการวิเคราะห์ความสำเร็จตามปรัชญา เป้าหมายจุดมุ่งหมายของการศึกษาและนโยบายครู ผู้ปกครอง นักเรียน ได้ทราบด้วยการจัดประชุมชี้แจงเพื่อบรรลุผลบันปลายตามปณิธานขั้นตอนเกณฑ์การประเมิน โดยมีหลักการที่ใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานใช้คำถามชี้นำ และข้อเสนอแนะเพื่อ

นำไปสู่การวิเคราะห์ และเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน คือ (1) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมีความชัดเจนในกระบวนการบริหารที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (2) การบริหารและการจัดการผู้บริหารมีเป้าหมายในการบริหารโดยการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมกับขนาดโรงเรียน มีการพัฒนาส่งเสริมบุคลากรให้ก้าวหน้าทางวิชาการโดยการจัดอบรมทั้งในประเทศ และนอกประเทศ มีการประเมินโดยวิธีเทียบเคียงมาตรฐาน (Benchmarks) (3) การสอนของครู ครูมีคุณสมบัติสูงในวิชาชีพนอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ช่วยสอนที่เหมาะสมและเพียงพอ มีการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเพิ่มความชำนาญการพิเศษในแต่ละสาขา และจัดหาครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน (4) แผนการทำงานและโครงสร้าง โดยเน้นการมีส่วนร่วม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งแต่ละกลุ่มมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มบ้านมุ่งเน้นการดูแลวินัยทั่วไป และกลุ่มผู้นำประกอบด้วย ครูใหญ่ ผู้แทนครูที่มีความเหมาะสม (5) การวางแผนการประเมินโดยกำหนดวิธีการประเมิน กำหนดเวลาวางแผนเก็บข้อมูลวิเคราะห์สรุปผลและรายงาน

ชาญวุฒิ เจิมจำรูญ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก เรียงจากลำดับมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม และวิสัยทัศน์ ปรัชญาและเป้าหมาย ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในลำดับสุดท้าย 2) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการในมาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 14 คือ สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานด้านครูผู้สอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 24 คือ ครูมีวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ และมาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการในภาพรวม คือ ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ปรัชญาและเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0,05 เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายมาตรฐานพบว่า 3.1 ปัจจัยด้านความสามารถของบุคลากรแกนนำส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ในมาตรฐานด้านผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3.2 ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ ปรัชญาและเป้าหมายส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ในมาตรฐานด้านครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3.3 ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมและสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ในมาตรฐานด้านผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Atria (1999) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยของกระบวนการวางแผนปรับปรุงงานและการประกันคุณภาพที่มีผลต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในรัฐอิลลินอยซ์ โดยผลการศึกษาใช้ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและทฤษฎีแรงจูงใจ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู

ในโรงเรียน จำนวน 120 คน ในประเด็น 3 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ในด้านการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของครูก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูตามประเด็นที่มีศึกษามีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่ากระบวนการวางแผนปรับปรุงงานและการประกันคุณภาพของรัฐอิทธิพลน้อยมีผลทางบวกต่อทัศนคติในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

Peter (อ้างถึง สมจิตร แก้วนาค. 2540 : 79) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพ ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

Patricia (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติงานการศึกษาในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบที่มีการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเริ่มจากจังหวัดหนึ่งไปสู่จังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาในฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือการประเมินจากภายนอกโรงเรียน และมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีการนำระบบการสอบมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งมีการเตรียมการอย่างมีแบบแผน เพื่อนำไปสู่การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกๆ ระดับ

Floit (2000: บทคัดย่อ. อ้างถึงในจรัญ ติงาม. 2546: 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิทธิพลน้อย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998-1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ที่ได้ทดสอบเทคโนโลยีการสอน การเรียนรู้ทิศทางและความสามารถในการส่งเสริมเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่

สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์พบว่ารายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อย

มากในการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินและกลยุทธ์การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

Newton (1999) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบของตรวจสอบภายนอก การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative) ที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและการประเมินผลของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education Quality Council (HEQC) และการตรวจสอบการประเมินภายใน โดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพและวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินชี้ให้เห็นว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและมีการประเมินทั้งภายในและภายนอก การตรวจสอบ และการประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ (accountability) 2) การปรับคุณภาพสำหรับบุคลากรมีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นจึงไม่สามารถแยกส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระออกจากระบบประกันคุณภาพได้ 3) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับนักศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นผลผลิตของสถาบัน และ 4) ควรจะมีการเพิ่มขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน และรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จาก 67 สถานศึกษา ครูจำนวน 4,812 คน (ข้อมูลวันที่ 7 มกราคม 2561 จาก www.sesao1.go.th)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 300 คน ได้มาโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G Power 3.1.9.2 กำหนดขนาดอิทธิพลขนาดกลางที่ 0.15 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และอำนาจการทำนายที่ 0.99 พบว่าขนาดได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คนเพื่อป้องกันการตอบกลับคืนอย่างไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเรื่องระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มุ่งสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ลักษณะเป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มุ่งสอบถามความคิดเห็นต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการประเมินคุณภาพภายใน	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ

การแปลความหมายของระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตามแนวคิดของ Likert (พรณี สิกจิวัฒน์.2555 : 178 – 179) ซึ่งมีเกณฑ์สำหรับพิจารณาเลือกตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการศึกษาได้มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการศึกษาได้มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการศึกษาได้มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการศึกษาได้มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการศึกษาได้มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. ยกร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และกรอบแนวคิดในการวิจัยระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

(1) รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิยาพร กัณดาธน์วัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(4) นายมนัส ปันนิกร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชพิพิธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

(5) นางปริมฤดี แทนพิทักษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ซึ่งมีสูตร ดังนี้ (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2555 : 195)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
R แทน คะแนนรายข้อตามดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ
 \sum แทน ผลรวม
N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (alpha coefficient : α) (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2555 : 203) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.939 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ดังนี้

- ด้านการประเมินคุณภาพภายใน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .862
- ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .855
- ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .900

7. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วนั้น ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยครั้งนี้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอขอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

3.3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งไปรษณีย์กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 300 คน

3.3.3 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืน และรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ครบถ้วน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู โดยจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน จากนั้นวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อดูการกระจายของตัวแปรและนำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายใน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการแปลความหมายระดับการปฏิบัติ (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2553 : 361) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาได้มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกของกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จาก

4.1 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐาน การแปลระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2550 : 314) มีดังนี้

ถ้าค่า r มีค่าระหว่าง 0.91 – 1.00	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด
ถ้าค่า r มีค่าระหว่าง 0.71 – 0.90	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ถ้าค่า r มีค่าระหว่าง 0.31 – 0.70	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ถ้าค่า r มีค่าระหว่าง 0.01 – 0.30	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ถ้าค่า r มีค่า 0.00	แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

4.2 วิเคราะห์หาค่า VIF (Variance inflation factor) ของระบบประกันคุณภาพภายในแต่ละด้าน

4.3 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการทำนายตัวแปรจากตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายใน

4.4 ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

4.5 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

a	แทน	ตัวแปรด้านการประเมินคุณภาพภายใน
b	แทน	ตัวแปรด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
c	แทน	ตัวแปรด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
Y	แทน	ตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p-value	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
β	แทน	ค่าประมาณสัมประสิทธิ์การถดถอย
Constant	แทน	ค่าคงที่
R	แทน	ค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม
R ² change	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เปลี่ยนไป
F	แทน	สถิติที่ทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน
Df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการแจกแจงข้อมูลเป็นเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1.1 ชาย	156	52.00
1.2 หญิง	144	48.00
รวม	300	100.00
อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	98	32.70
2.2 31 - 40 ปี	83	27.60
2.3 41 - 50 ปี	95	31.70
2.4 มากกว่า 50 ปี	24	8.00
รวม	300	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	64	21.40
3.2 5 -10 ปี	69	23.00
3.3 11 -15 ปี	73	24.30
3.4 มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	94	31.30
รวม	300	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และเพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปีมากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40

4.3 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตารางที่ 4.2 แสดงระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จากค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระบบประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (a)	4.23	.52	มาก
2. ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)	4.46	.51	มาก
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	4.22	.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	.49	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.30$, $S = .49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $S = .51$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (a) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, $S = .52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $S = .65$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการประเมินคุณภาพ ภายใน (a)

ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (a)	\bar{X}	S	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา	4.16	.84	มาก
2. มีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน	4.11	.87	มาก
3. ดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.18	.85	มาก
4. มีการจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน	4.21	.81	มาก
5. ทำการกำกับ ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้	4.25	.80	มาก
6. สรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่	4.26	.83	มาก
7. มีการจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.31	.75	มาก
8. นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์วางแผนการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพตามมาตรฐาน	4.39	.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (a) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, $S = .52$) เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผนการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพตามมาตรฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $S = .76$) รองลงมา คือ มีการจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $S = .75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $S = .87$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)

ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)	\bar{X}	S	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของกรดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.50	.70	มาก
2. มีการแต่งตั้งบุคลากรตรวจติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.39	.79	มาก
3. มีการวางแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.37	.82	มาก
4. กำหนดขั้นตอนการทำงานในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.40	.82	มาก
5. สร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.43	.77	มาก
6. ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้ากรดำเนินงานและการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.45	.75	มาก
7. จัดทำรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.47	.75	มาก
8. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.53	.71	มาก
9. นำข้อมูลสารสนเทศปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	4.57	.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.46	.51	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $S = .51$) เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นำข้อมูลสารสนเทศปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$, $S = .65$) รองลงมา คือ รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.53$, $S = .71$) และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $S = .82$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)

ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	\bar{X}	S	ระดับการปฏิบัติ
1. มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ	4.33	.86	มาก
2. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	.93	มาก
3. มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.13	.97	มาก
4. ดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	.95	มาก
5. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบระยะเวลา	4.20	.89	มาก
6. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.16	.99	มาก
7. สร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.16	.96	มาก
8. ครูและบุคลากรทุกคนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.22	.91	มาก
9. การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.41	.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	.65	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $S = .65$) เมื่อพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $S = .81$) รองลงมา คือ มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $S = .86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $S = .97$)

4.4 ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก	\bar{X}	S
ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y)	4.34	.55
ค่าเฉลี่ยรวม	4.34	.55

จากตารางที่ 4.6 นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกของกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .55 ($\bar{X} = 4.34$, $S = .55$)

4.5 ผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	(Y)	(a)	(b)	(c)
1. ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y)	1			
2. การประเมินคุณภาพภายใน (a)	.77**	1		
3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)	.82**	.79**	1	
4. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	.78**	.73**	.75**	1

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 4.7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Person Correlation) ของผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) สัมพันธ์กับการประเมินคุณภาพภายใน (a) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

เมื่อพิจารณาระบบประกันคุณภาพภายใน มีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .77 - .82 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ซึ่งอาจเกิดภาวะ Multicollinearity Statistic จึงทำการตรวจสอบภาวะ Multicollinearity Statistic ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่า VIF (Variance inflation factor) ของระบบประกันคุณภาพภายใน
แต่ละด้าน

	Collinearity Statistic	
	Tolerance	VIF
1. การประเมินคุณภาพภายใน (a)	.33	3.02
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)	.31	3.19
3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	.38	2.60

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่า VIF (Variance inflation factor) หากมีค่าตั้งแต่ 10 ขึ้นไปจะสร้างปัญหาต่อ Regression model ได้ จากการทดสอบพบว่าค่า VIF ของการประเมินคุณภาพภายใน (a) คือ 3.02 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) คือ 3.19 และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) คือ 2.60 แสดงให้เห็นว่าค่า VIF ของระบบประกันคุณภาพภายใน แต่ละด้านมีค่าไม่เกิน 10 ขึ้นไป จึงไม่เกิดปัญหา Collinearity

เมื่อเป็นไปตามเกณฑ์ตามค่า VIF ที่กำหนดไว้ จึงทำการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) เป็นลำดับต่อไป

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยแต่ละโมเดล

	Model 1				Model 2				Model 3			
	b	SE	t	beta	b	SE	t	beta	b	SE	t	beta
Constant	1.047	.156	6.693		.222	.152	1.461		.295	.145	2.035	
การประเมินคุณภาพภายใน (a)	.781	.037	21.280	.777	.344	.051	6.814	.342	.239	.051	4.684	.238
การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา (b)					.599	.055	10.942	.550	.462	.057	8.123	.424
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)									.233	.040	5.885	.278
R	.777				.847				.864			
R ²	.603				.717				.747			
R ² Change	.603				.114				.030			
F Change	452.847				119.725				34.628			
Df Change	1, 298				1, 297				1, 296			
p-value	.000				.000				.000			
F	452.847				376.494				290.959			
Df	1, 299				1, 299				1, 299			
p-value	.000				.000				.000			

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การประเมินคุณภาพภายใน (a) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .238 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) ไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .435 (.777 - .342) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีอิทธิพลทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) ไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .197 (.435 - .238) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

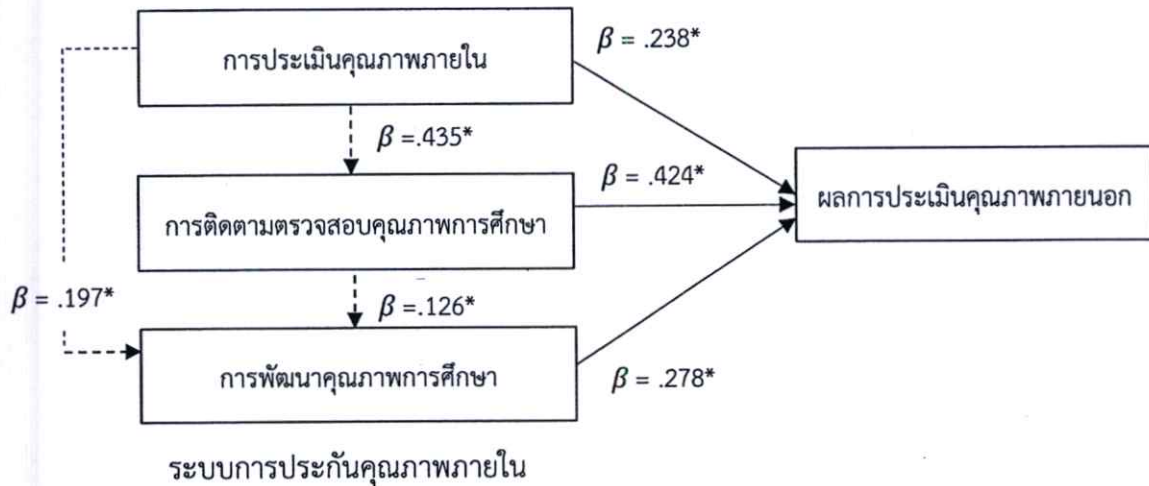
การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .424 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) ไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .126 (.550 - .424) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .278 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม
การประเมินคุณภาพภายใน (a)	ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y)	.238	-
การประเมินคุณภาพภายใน (a)	การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b)	-	.435
การประเมินคุณภาพภายใน (a)	การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	-	.197
การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา (b)	ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y)	.424	-
การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา (b)	การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	-	.126
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c)	ผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Y)	.278	-

ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพเกี่ยวกับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบเชิงชั้นของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังภาพที่ 4.10

* $p \leq .05$

β	หมายถึง	ค่าประมาณสัมประสิทธิ์การถดถอย
→	หมายถึง	ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง
- - -	หมายถึง	ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม

ภาพที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าค่า $R = .864$, $R^2 = .747$, $R^2 \text{ change} = .030$ แสดงว่าตัวแปรการประเมินคุณภาพภายใน (a) ($\beta = .238$) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (b) ($\beta = .424$) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (c) ($\beta = .424$) ร่วมกันส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกได้ร้อยละ 74.7

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
2. เพื่อศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จาก 67 สถานศึกษา ครูจำนวน 4,812 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 230 คน ได้มาโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G Power 3.1.9.2 กำหนดขนาดอิทธิพลขนาดกลางที่ 0.15 ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และอำนาจการทำนายที่ 0.99 พบว่าขนาดได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คนเพื่อป้องกันการตอบกลับคืนอย่างไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 1. การประเมินคุณภาพภายใน 2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอก

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วย ด้านประเมินคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .939 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการประเมินคุณภาพภายในเท่ากับ .862 ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพเท่ากับ .855 ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่ากับ .900

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยแบบสอบถาม เรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 300 ฉบับ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน โดยการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และทำการนัดหมายกำหนดวันเวลาในการรับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ใช้วิเคราะห์สถิติเพื่อสร้างสมการทำนายตัวแปรจากตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่ารองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2. ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า

(1) การประเมินคุณภาพภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .238 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไปยังผลการ

ประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .435 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีอิทธิพลทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .197 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

(2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .424 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .126 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

(3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .278 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณของระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าค่า $R = .864$, $R^2 = .747$, $R^2 \text{ change} = .030$ แสดงว่าระบบประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก ร้อยละ 74.7

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับนิรันดร์ นันทะศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า 1. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจตสิทธิ์ นาคเสน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า 1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษา กำหนดในมาตรา 48 ในหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

2. ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้นของระบบประกันคุณภาพภายใน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเป็นระบบที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน แสดงได้ว่าตัวแปรของระบบการประกันคุณภาพภายในทั้ง 3 ตัว ร่วมกันส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก ร้อยละ 74.7 เมื่อพิจารณารายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) การประเมินคุณภาพภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .238 ($\beta = .238$) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .435 ($\beta = .435$) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .197 ($\beta = .197$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกผ่านไปยังการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลทางอ้อมสูงกว่า และการประเมินคุณภาพภายในมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก แสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพภายในมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทั้งหมด สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 28) เพื่อเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และนำผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที

2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .424 ($\beta = .424$) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปยังผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .126 ($\beta = .126$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงให้เห็นว่าการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลทางตรงสูงกว่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีอิทธิพลทางตรงต่อการประเมินผลคุณภาพภายนอกมากที่สุดกว่าด้านอื่น เนื่องจากต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 27) ในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหรือควรมีการปรับปรุงแก้ไข

3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .278 ($\beta = .278$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพภายในเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ Peter (อ้างถึงใน สมจิตร์ แก้วนาค, 2540 : 79) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรก

กล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลมีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพ ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้ให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้การสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

จากข้างต้นพบว่า ระบบประกันคุณภาพภายใน เป็นระบบที่มีกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องเนื่องกันจากมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมส่งผลต่อกัน โดยการประเมินคุณภาพภายในมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงสุดแสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็นส่วนที่สำคัญของระบบ โดยการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแล้วจะส่งผลต่อไปยังกระบวนการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป จึงจะทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในสมบูรณ์และส่งผลไปยังผลการประเมินคุณภาพนอกต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการของระบบประกันคุณภาพภายใน
2. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพภายใน เนื่องจากเป็นส่วนที่สำคัญจากการมีอิทธิพลที่สูงที่สุด และมีอิทธิพลไปยังส่วนอื่นของระบบประกันคุณภาพภายใน จึงจะทำให้ระบบมีความสมบูรณ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยในแต่ละด้านของระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สำคัญ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. ศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่มีข้อมูลในการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนา ก่อนเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 2 เมษายน 2553.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. 2540. "การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนกรุงเทพมหานคร." คุรุศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล.2521.การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่ง.
- เจตสิทธิ์ นาคเสน และคณะ. 2551. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จำรัส นองมาก. 2544. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพริ้งดิ่ง.
- ชูศรี วงศ์รัตน์.2550. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โปรเกรสซิฟ.
- ฐาปนา ฉินไพศาล และอัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ .2544. การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็น ไปได้.กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและโซแอนด์เก็ท.
- ถัน ทองดี.2548. "สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1".ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิรันดร์ นันทะศรี. 2550. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตา ชูโต นงราม เศรษฐพานิช และนิตยา ภัสสรศิริ .2531. การประเมินโครงการ.กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส.
- บรรเทิง มาแสง.2530.การติดตามและประเมินผลโครงการ.กรุงเทพฯ : กองประเมินผล สำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร, 2530.
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2529. การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต .2552. Organization and management (องค์การ และการบริหาร จัดการ) .นนทบุรี: ธิงค์ บิยอนด์ บุ๊คส์.
- พรรณี ลีกิจวัฒน์.2554.วิธีการวิจัยทางการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 7.ปรับปรุงแก้ไข.กรุงเทพฯ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพศาล หวังพานิช.2543.การวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษา.กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2545. การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตนา ดวงแก้ว.2556ก. การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 14 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. 2540. การประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พรีน.
- ราชบัณฑิตยสถาน.2554. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุ่ง แก้วแดง. 2543. ปฏิบัติการศึกษไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน.
- รุ่ง แก้วแดง. 2544. ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วันชัย ศิริชนะ. 2537. “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” ปรินญาดุชฎีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด.2542.การประกันคุณภาพการศึกษา.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยามมิตรภาพการพิมพ์.
- วรภัทร์ ภูเจริญ . 2542. แนวทางประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา .กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศุญย์ประเมินผล. 2553. การประเมินโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปี 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2544. “แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมรับการประกันคุณภาพการศึกษา.” วารสารวิชาการ. 4(10): 88-95; กรกฎาคม-กันยายน.
- สงบ ลักษณะ. 2540. การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาน ชาติยานนท์.2540. แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา.กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย .2555. ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่21 ค้นคืนวันที่ 3 มีนาคม 2561 จาก www.tdri.or.th
- สมคิด พรหมจ้อย. 2542. เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2542. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ .2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. 2558. การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).2555. คู่มือการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับ สถานศึกษา(แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554).สมุทรปราการ : ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2546.การประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2552.ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552 – 2561.กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2560. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- โสภณ ชัยภักดิ์.2551.การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาวิทยาลัย การอาชีพห้วยยอด ประจำปีการศึกษา 2551.ตรัง : วิทยาลัยการอาชีพห้วยยอด.
- สุพักตร์ พิบูลย์. 2544. การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้การวิจัยในชั้นเรียน. นนทบุรี : สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาพ โพธิ์สุวรรณ . 2553. “การวิเคราะห์ผลการประเมินภายนอกสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ติรกานันท์.2545. การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม วิชาการ.
- สุวิมล ว่องวานิช.2543.การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา.กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุวิมล ว่องวานิช.2544.แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- อัจฉรา พุ่มฉัตร.2540. การตรวจติดตามคุณภาพ.วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. 2540. ในกระแสแห่งคุณภาพงานวิจัยโดยการสนับสนุนของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .กรุงเทพมหานคร : ทีพีพรินท์.
- อุทุมพร จามรมาน .2532. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับลิชซิ่ง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2543. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับลิชซิ่ง.
- อำรุง จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่งพงษ์. 2542. การศึกษา: แนวทางการพัฒนาคุณภาพ, วารสารวิชาการ.
- Alkin, M.C. 1969. Evaluation Theory Development. Evaluation Comment.

- Atria, J. P. 1999. *The effect of the Illinois quality assurance and improvement planning process on Chicago Public School teacher attitudes toward school improvement* , Northern Illinois University.
- Cheng,Y.C. & Tam,W.M. (1997). *Multi-model of quality in education. Quality Assurance in Education.* vol 5, issue 1.
- Cuttance, P.1994. *Consumer Evaluation of Quality Management and Quality Assurance Systems for Schools.* Paper prepared for the Australian Quality Council Conference Sydney: NSW Department of School Education.8-9 July 1994.
- Fatma, Mizikaci. (2006). *A system approach to program evaluation model for quality in higher education, Quality Assurance in Education, Vol. 14 lss : 1, 37-53 .*
- Frazier, A. 1997. *A roadmap for quality transformation in education.* Boca Raton: St. Lucie Press.
- Good, Carter V. 1973. *Dictionary of Education.* New York: McGraw-Hill Book.
- Harman, G. 1996. *Quality assurance for Higher Education: Developing in managing quality assurance for Higher Education system and instructions in Asia and the Pacific.* Bangkok: Unesco.
- Healy, M.1994.*BS 5750 and Beyond in a Secondary School: A Change for the Best.* London: David Fulton.
- Hoyle, D. 2009. *ISO 9000 quality system handbook.* 6th ed. Burlington, MA: Elsevier.
- Juran, J.M. and F.M.Gryna. 1988. *Juran's Quality Control Handbook.* 4th ed. New York: McGraw Hill.
- Joseph. & Juseph , B.1997. *Service quality in education. A student perspective quality assurance in education.* New Jersey: Prentice Hall.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C .2012. *Educational administration (6th Ed.).* Wadsworth, Cengage Learning.
- Murgatroyd ,S & Morgan, C. 1993 .*Total quality management and the school.* Buckingham: Open University Press.
- Parsons.1994.*Quality Improvement in Education: Case Studies in Schools Colleges and Universities.* London: David Fulton Publishing.
- Perry, L. Johnson. 1993. *ISO 9000: Meeting the new international standards.* New York: McGraw-Hill.
- Sallis, E. 1993. *Total quality management in education.* London: Kogan Page Education Management Series.
- Stebbing, Lionel.1993. *Quality assurance: the route to efficiency and competitiveness, 3nd.* New York: Ellis Horwood.
- Vroman,H.W.,& Luchsinger.V.P.1994 .*Managing organization quality.*Homewood, IL : Irwin,Inc.

- Wilcox, B. 1992. **Time-Constrained Evaluation : A Practical Approach for LEAs and Schools**. London: Routledge.
- Winch, C. 1996a. **Quality and Education** (Oxford, Blackwell).
- Winkler, D. R. & Yeo, B. 2007. **Identifying the impact of education decentralization on the quality of education**. Washington, DC: United States Agency.
- Whatmough, R. 1994. **The Listening School: Sixth Formers and Staff as Customers of Each Other**. London: David Fulton.
- Worthen, B. R. and Sanders, J. R. 1987. **Education Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines**. New York: Longman.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ

ประกาศคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2561 ให้ดำเนินการดังนี้

นางสาววิลาสินี ศรีชมภู รหัสประจำตัว 56603293 ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (The Internal Quality Assurance System of External Evaluation Results in Educational School the Secondary Education Service Area Office 1) โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มະโน)

คณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 1125

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

10 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม

เรียน รศ.ดร.บรรจบ บุญจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” โดยมี รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินแบบสอบถาม นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Siriratchai Siriratchai

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 065-491-4959

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศร 0524.04 / 11755 วันที่ 10 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม

เรียน ผศ.ดร.ธัญญาพร กันตารณวัฒน์

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินแบบสอบถาม นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Smriti
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 1175

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

10 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม

เรียน รศ.ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินแบบสอบถาม นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 065-491-4959

ที่ ศร 0524.04/ 1125

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

10 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม

เรียน นางปริมฤดี แทนพิทักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr otm

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 065-491-4959

ที่ ศธ 0524.04/ 11.35

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

10 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม

เรียน นายมนัส ปันนิกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1" โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธ์ุ)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 065-491-4959

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1011

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๙ ๖ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วยนางสาววิลาสินี ศรีชมภู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาววิลาสินี ศรีชมภู เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๖๕-๔๙๑-๔๙๕๙

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ

3. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม จึงไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด หากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงและครบทุกข้อ จักเป็นประโยชน์ในการบริหารการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์
นางสาววิลาสินี ศรีชมภู
นักศึกษาศรีวิภาวดี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามข้อมูลสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

หญิง

ชาย

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

31 - 40 ปี

41 - 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

5 -10 ปี

11 -15 ปี

มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของสถานศึกษาท่านมากที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน		ระดับการปฏิบัติ
5	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยs
1	หมายถึง	ปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	มีการตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา		✓			

ข้อที่	ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การประเมินคุณภาพภายใน						
1	มีการตรวจสอบคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา					
2	มีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน					
3	ดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
4	มีการจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน					
5	ทำการกำกับ ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้					
6	สรุปผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่					

ข้อที่	ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7	มีการจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
8	นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผนการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพตามมาตรฐาน					
การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
9	มีการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
10	มีการแต่งตั้งบุคลากรตรวจติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
11	มีการวางแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
12	กำหนดขั้นตอนการทำงานในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
13	สร้างเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
14	ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานและการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
15	จัดทำรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
16	รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
17	นำข้อมูลสารสนเทศปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา					
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
18	มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ					
19	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
20	มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
21	ดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
22	มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบระยะเวลา					
23	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					

ข้อที่	ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
24	สร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
25	ครูและบุคลากรทุกคนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
26	การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ตารางที่ ค.1 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	ผลการคัดเลือก
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
การประเมินคุณภาพภายใน							
1	+1	+1	0	0	0	0.40	ยังใช้ไม่ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	0	0	0.40	ยังใช้ไม่ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา							
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	0	0	0	0.40	ยังใช้ไม่ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ ค. 1 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	ผลการคัดเลือก
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา							
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	0	+1	+1	0	0	0.40	ยังใช้ไม่ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

* ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้

* ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

เรื่อง ระบบประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

(Reliability)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.939	26

Item-Total Statistics

ระบบประกันคุณภาพภายใน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การประเมินคุณภาพภายใน				
a1	110.27	159.306	.679	.935
a2	110.53	157.430	.649	.935
a3	110.17	165.040	.514	.937
a4	110.23	165.289	.508	.937
a5	110.27	160.685	.608	.936
a6	110.10	163.541	.481	.938
a7	110.40	157.972	.705	.935
a8	110.23	158.599	.753	.934

ระบบประกันคุณภาพภายใน	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา				
b1	110.17	160.420	.691	.935
b2	110.03	164.447	.552	.937
b3	110.00	165.862	.465	.938
b4	110.27	155.720	.713	.934
b5	109.97	164.930	.484	.937
b6	110.07	160.133	.705	.935
b7	110.10	161.817	.571	.936
b8	109.97	165.620	.443	.938
b9	109.93	163.582	.492	.937
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
c1	110.27	162.754	.475	.938
c2	110.33	158.299	.585	.936
c3	110.43	155.495	.651	.936
c4	110.33	158.851	.644	.935
c5	110.20	160.717	.597	.936
c6	110.23	156.668	.641	.936
c7	110.10	162.162	.553	.937
c8	110.17	159.937	.600	.936
c9	110.23	160.392	.584	.936

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตาราง จ.1 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1

	สถานศึกษา	คะแนนที่ได้	ระดับคุณภาพ
1	เตรียมอุดมศึกษา	98.75	ดีมาก
2	สวนกุหลาบวิทยาลัย	95.26	ดีมาก
3	สตรีวิทยา	94.01	ดีมาก
4	สามเสนวิทยาลัย	93.58	ดีมาก
5	โพธิสารพิทยากร	93.22	ดีมาก
6	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล	92.34	ดีมาก
7	มัธยมวัดนายโรง	92.01	ดีมาก
8	ศึกษานารี	91.79	ดีมาก
9	เทพศิรินทร์	91.74	ดีมาก
10	สตรีวัดอัสสัมชัญ	91.64	ดีมาก
11	เบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์	90.04	ดีมาก
12	โยธินบูรณะ	90.01	ดีมาก
13	วัดราชโอรส	90.01	ดีมาก
14	มัธยมวัดหนองแขม	90.01	ดีมาก
15	สตรีวัดระฆัง	89.95	ดี
16	รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	89.54	ดี
17	จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	89.22	ดี
18	สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	89.03	ดี
19	ราชวินิต มัธยม	88.94	ดี
20	ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ	87.70	ดี
21	ปัญญาวรคุณ	87.45	ดี
22	มัธยมวัดสิงห์	87.34	ดี
23	บางปะกอกวิทยาคม	86.93	ดี
24	วัดน้อยนพคุณ	86.83	ดี
25	ศึกษานารีวิทยา	86.47	ดี
26	ทวีธาภิเศก	86.41	ดี
27	ไตรมิตรวิทยาลัย	86.34	ดี
28	วัดราชบพิธ	86.17	ดี
29	ทิปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์	85.83	ดี

สถานศึกษา		คะแนนที่ได้	ระดับคุณภาพ
30	วัดบวรนิเวศ	85.77	ดี
31	วัดบวรมงคล	85.77	ดี
32	สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์	85.51	ดี
33	วัดนवलนรดิศ	85.44	ดี
34	สันติราษฎร์วิทยาลัย	85.43	ดี
35	บางมดวิทยา "สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์"	85.34	ดี
36	อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย	85.23	ดี
37	มักกะสันพิทยา	85.06	ดี
38	วิมุตยารามพิทยากร	84.85	ดี
39	ไชยฉิมพลีวิทยาคม	84.85	ดี
40	ศิลาจารย์พัฒนา	84.65	ดี
41	นवलนรดิศวิทยาคม รัชมังกลาภิเชก	84.62	ดี
42	มัธยมวัดมกุฏกษัตริย์	84.41	ดี
43	ราชันนทาคารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	84.27	ดี
44	วัดราชาธิวาส	84.04	ดี
45	วัดพุทธบูชา	83.81	ดี
46	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	83.58	ดี
47	พิทยาลงกรณ์พิทยาคม	83.56	ดี
48	มหารณพาราม	83.37	ดี
49	สุวรรณารามวิทยาคม	82.76	ดี
50	วัดอินทาราม	82.52	ดี
51	มัธยมวัดดุสิตาราม	82.11	ดี
52	ชินอรสวิทยาลัย	82.07	ดี
53	วัดรางบัว	82.06	ดี
54	ฤทธิณรงค์รอน	81.98	ดี
55	อุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร	81.67	ดี
56	ธนบุรีวรเทพีพลารักษ์	81.52	ดี
57	ทวีธาภิเศก บางขุนเทียน	81.43	ดี
58	ราชวินิตบางแคปานขำ	81.10	ดี
59	วัดสระเกศ	80.86	ดี
60	โยธินบูรณะ 2 (สุวรรณสุทธาราม)	80.81	ดี

สถานศึกษา		คะแนนที่ได้	ระดับคุณภาพ
61	วัดประดู่ในทรงธรรม	80.72	ดี
62	ทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์	80.64	ดี
63	แจรงร้อนวิทยา	80.43	ดี
64	วัดสังเวช	80.41	ดี
65	มัธยมวัดเบญจมบพิตร	80.16	ดี
66	สวนอนันต์	78.12	ดี
67	มัธยมวัดดาวคอง	76.80	ดี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาววิลาสินี ศรีชมภู
วัน เดือน ปี เกิด	24 มิถุนายน 2532
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	219/311 ถนนอินทรพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ.) เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาครุศาสตร์วิศวกรรม(วิศวกรรมคอมพิวเตอร์) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.2561 ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ค.อ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2558 ครู โรงเรียนวัดราชบพิธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1